

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.**
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
irodalmi és tanügyi szakosztályának

1895. decz. 4-én (szerdán) a *Köztelek*
tartandó ülésére d. u. 4 órákor.

Főtárgyak:

1. A szakosztály megalakulása.
2. Gazdasági muzeum felállítása.
3. Simunyak alap.
4. Gazdasági előadások.
5. Könyvtár.

Gróf *Dessowffy Aurél*,
O. M. G. E. elnöke.

Meghívó

A földmívelési és növénytermelési
és a műszaki szakosztályok 1895.
évi december hó 11-én, azaz *szerdán*
d. u. 3 órákor tartandó együttes ülésére.

Főtárgyak:

1. A szakosztály megalakulása.
2. *Kerpely Kálmán* és *Sporzon Pál*,
gazd. tanintézeti tanárok előadása a czi-
roktermelésről, illetve a P.-Kengyel-i czi-
rokmagcséplés bemutatásáról.
3. Burgonyaemelőgépek bemutatása.
4. A magvizsgáló állomás önállósítása.

Gróf *Dessowffy Aurél*,
O. M. G. E. elnöke.

A III. országos gazdakongresszus kiadványai.

A III. országos gazdakongresszus
kiadványai úgy az összes kongresszusi
tagoknak, mint a gazdasági egyesületek-

nek, törvényhatóságoknak, testületeknek,
szakintézeteknek stb. megküldetett. A hat
kötetre terjedő kiadványok úgy a tagok-
nak, mint a testületek és szakintézetek-
nek *ingyen küldettek meg* a megfelelő át-
iratok kíséretében.

Szükségesnek tartjuk hangsúlyozni,
hogy a kiadványok *ingyen küldettek szét*,
mert úgy a kongresszusi tagok, mint a
testületek közül több azon indoklással
küldi vissza a kiadványokat, hogy azokra
nem fizettek elő. *Igazgató.*

Az agrárizmus és a kiegyezés.

Véget értek az Országos Magyar
Gazdasági Egyesületben a kiegyezési tár-
gyalások. A hosszúra nyult vitáknak
egyhangu megállapodásai azok a határo-
zatok, melyeket az igazgató-választmány
legutolsó ülésében végérvényesen jóvá-
hagyott.

Egyhangu megállapodások, mert azok
is, kik külön véleménynyel voltak, legyö-
zettek azon érv által, hogy ez országban,
e testületben csak az agrár szempontok
lehetnek irányadók.

Az agrár eszmék csodálatos térfog-
lalásának kell azt tartanuk, hogy ismét-
elten emelkedtek hangok a tárgyalások
folyamán, a melyek a kérdések elbírálá-
sánál az O. M. G. E.-ben csakis a mező-
gazdasági szempontokat kívánták szem-
előtt tartani. Hát ez igenis nagy változás
egy oly testületben, melyben a multban
mindig az általános érdekek voltak irány-
adók, a hol mindig a méltányosságra

hivatkoztak, s a mely törekvés téves alkal-
mazása nem egyszer sülyesztette a legfonto-
sabb agrárérdekeket a harmadrangúság fo-
kára.

Pusztán a mezőgazdasági szempon-
toknak, mint irányadóknak hangoz-
tatása ez eminens agrártestületben is
merész vállalkozás volt a multban, mert
az egyoldalúság, az osztályharc szítása
stb. hangzatos vádak ellen nehéz lett
volna védekeznie.

Egy „Sturm und Drang“ korszak-
nak kellett bekövetkeznie, mely megtisz-
títva a levegőt, az agrár eszmék a ma-
guk érinthetetlen tisztaságukban tűnve fel
rohamosan hódítottak, s megdöntötték a
közönyt, mely legfőként a gazdakörökben
uralkodott, s meg az ellenszenvet, melynek
szítói nem találnak már alkalmas anyagra.

A III. országos gazdakongresszus
tisztító tüzként hatott az elmékre s az
agrár eszmék hódítása azóta általános.

Ha figyelemmel kísérjük a parla-
menti életet, úgy el kell ismernie min-
denkinek, hogy az agrárirányzat szószó-
lóival nemcsak minden pártban, de a
kormánypadokon is találkozunk, Elértük
azt, hogy agrárkérdésekben nincs nézet-
eltérés, nincs pártállás, mert a mező-
gazdaság érdekei annyira általános érde-
kek, hogy azok felette állnak minden
pártindoklnak.

Már maga a gazdakongresszus, de
különösen az O. M. G. E. kiegyezési
tárgyalásai is az agrártörekvésekkel szem-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körut sarok.

Ajánlunk:

Kitűnő vetőmagvakat.
Gépolajokat, kenőcsöket.
Kötél, zsák, és ponyvák.
Permetező gépek s anyagokat.
Műtrágyákat.
Építkezési anyagokat.
Állatorvosi gyógyszereket.

Ajánlja:

Jól berendezett
gabona-bizományi osztályát
gazd. termények értékesítésére.
Tőzsdei kötések közvetítése.
Hízott marha és gyapju eladás.
Korpa, malátacsíra, olajpogácsa, szárít-
ott moslék legjutányosabb beszerzése.

Ajánlunk:

Kitűnő máv. gőzoséplőgépeket.
Malmokhoz compound locomobileket.
Arató-, kéveköto- és kaszáló-gépeket.
Mindennemű gazdasági gépeket.
Takarmányosok berendezése.
Gazdasági mérnöki munkák közve-
titése.

Mindennemű őszi- és tavaszi takarmánymagvak megvételre kerestetnek.

ben hangoztatott egyoldalúság vádját is fényesen czáfólják meg. Az új agrár-irányzat megnyilvánulásai teljesen ellentétesek a múltéval. Míg a múltban a magyar agrárizmus csakugyan egyoldalú volt, mert a nyerstermények kiviteléért feláldozta a honi ipar fejlődését, kiszolgáltatva azt az osztrák ipar korlátlan versenyének; addig az új agrárizmus, mely a kiegyezési tárgyalásoknál hozott határozatokban első ízben nyilatkozik meg a gyakorlati életben, nemzeti ipart akart s ennek fejlesztése, s ez által a hazai fogyasztás emelése kedvéért elmegegy a legnagyobb áldozatig, az önálló vámterületig.

Nem vagyunk tehát egyoldalúak, sőt saját kézzel fogható érdekeink feláldozásával a leghatározottabban követeljük a magyar ipar legmesszebb menő támogatását, a törvényes határokon belül, s az ellentétet a közgazdasági tényezők ez összhangjával szemben csak azok szítják, a kik a gyártmányok s a nyers-termények kicserélődéséből a közvetítésből hasznát látták.

Az O. M. G. E.-nek a kiegyezés tárgyában hozott határozatai egy új irányt jelző oszlopok, az új agrárizmus gyakorlati megtestesítői, melyek megvalósításával Magyarország közgazdasága új korszaknak megy eléje.

A hazai munka s termelés védelme, a hazai fogyasztás biztosítása a hazai termelésnek azok az eszmék, melyek a kiegyezési határozatokat létrehozták, ez az irányzat nyer kifejezést a vidéki gazdasági egyesületek véleményében is, a mi kétségtelen tanubizonyossága annak,

hogy a magyar agrárizmus a gyakorlatba átvitelt, megfogamzott.

Keserű tapasztalatok győzték meg arról a magyar gazdát, hogy az eddig követett közgazdasági politika sem neki, sem az országnak nem válik hasznára. A nyers termények kivitele háládatlan foglalkozásnak bizonyult s felismerte annak a megoldásnak a hiúságát is, mely a nyers-terményárak hanyatlásával szenvedett veszteséget, a termelés fokozásával tanácsolta ellensúlyozni. A termelés fokozását, az üzemköltségek redukálását csak hamar az árak újabb esése követte, mint természetes folyamánya a túltermelésnek.

Ugyanaz a folyamat játszódott le szemünk előtt a mezőgazdaság terén, mint a milyennel a kivitelre dolgozó nagy iparnál napról-napra találkozunk, a mely versenyképességét, a termelés fokozásával s az előállítási költségek csökkentésével igyekszik helyreállítani, majd ha ez nem elég jön a premium, vagy nemesítési eljárás igénybevétele s a vége mégis csak az, hogy épp ez erőltetése a lehetetlennek, a versenyképességnek, mely válságba dönti az ipart s vele a mezőgazdaságot is.

S a midőn ezt belátjuk, egyuttal megtaláltuk a módot a kibontakozásra, egy új közgazdasági irány kezdeményezésére, a hazai termelésnek hazai piacot teremteni, a fogyasztás emelésével. Ennek pedig leghatalmasabb eszköze az iparpolitika.

Az ipar terén még annyira hátra vagyunk, hogy ennek fejlesztésével a hazai fogyasztást, értve a nyers-termények fogyasztását háromszorosára emelhetjük

rövid idő alatt, úgy, hogy nem a kivitel, de a hazai fogyasztás ellátása fog gondot okozni.

S épp e vonás az, a mely a magyar agrárizmust a német és osztrák agrár törekvésektől lényegileg nem, de a megnyilatkozás formájára nézve megkülönbözteti.

Németországban, Ausztriában a mezőgazdaság egy fejlett nagy iparral áll szemben, a hol tehát a külföld nyers-terményeire vetett vám az árak emelkedését jelzi.

Mi azonban agrár érdekeink feláldozásával követeljük a hazai ipar védelmét s ez által a hazai fogyasztás emelését, azaz egy jövődő haszonért, feláldozzuk a jelen előnyeit.

Az O. M. G. E.-ben lefolyt kiegyezési tárgyalásokból s a parlamenti vitákból három fontos konzekvenciát vonhatunk le.

Az első, hogy a magyar mezőgazdasági érdekek védelmére, képviselőre hivatott első testületben az O. M. G. E.-ben egy új irány honosult meg, mely elsőrangú kötelességének az agrár érdekek védelmét ismeri, tehát határozott földmivelési politikát követ, a második, hogy épp akkor, a midőn ez egyoldalúnak vádolt irányzat érvényesül az O. M. G. E.-ben, jön tulajdonképp a magyar agrárizmus összhangba a közgazdaság egyéb tényezőivel, mert azok fejlesztését írja zászlajára, a harmadik pedig, hogy azok törekvése, kik a magyar agrár eszméket mindég pártonkívül állóknak hangoztatták a gyakorlatba ment át, mert a parlament összes pártjai, s maga a kormány is tartózkodás

TÁRCZA.

Kétféle orvosság.

Elmondok két történetkét. Mind a kétőnek a tárgya ugyanaz, csak hogy az első a mai világban folyt le, a másik a régiebb időkben. Mindkét eset általánosan ismeretes, de talán vannak olyanok, a kik nem emlékeznek rá. Azért hát elbeszéltem két czim alatt.

I. A beesület.

A Terecskeyek csudálatosan elszegényedtek; a híres gentry család sarjai közül utoljára már kocsisok is kerültek ki, mivel hogy az elszaporodott Terecskeyeknek hat vármegye sem tudott volna már kenyeret adni. (Már t. i. a vármegye husosfazékjából.)

Egyedül a szápi Terecskeyeknek volt még szilárd talaj a lábuk alatt, egyezer hold tehermentes, első osztályú szántóföld. Ennek a birtoknak integritását az öreg Terecskey Andris vaskezeli őrizték meg három fia s ezek között főképpen az Elek urfi támadásai ellen, a ki akkoriban Budapesten gavalléroskodott.

A másik kettő otthon lebzelt, vagy a hogy ők mondták: gazdálkodtak. Az egyik

elkezdve az alispántól az utolsó esküdőig, bruder és jóbarát volt az egész vármegyével. Valóságos prototipusa a szeretetre méltó, mindenre kész, jó czimborának, a miben a magyar gentryt senki fia nem utánozhatja az egész világon. Ezt a legközelebbi üresedésnél megteszik főszolgabirónak.

A másik fiúnak már előkelőbb hajlamai voltak, az emberek helyett inkább lovakkal meg agarakkal szeretett barátkozni. Ezen hajlamai a magasabb körökbe utalták. Ebből majd képviselő lesz.

A harmadik fiú valamelyik miniszteriumba jutott be. Jó képű, ügyes fiú volt, az asszonyok bolondultak érte; ebből lesz bizonyosan a legnagyobb ur. (Vagy a legnagyobb koldus.)

Szóval az ősi fészkekből mégis csak könnyebb a kirepülés; van még jövője ennek a familiának, míg az az 1000 hold földeske egy tagban marad.

Volt is rá gondja az öreg urnak, hogy a birtok épsége egy hajszálnyit csorbát sem szenvedjen, abban feküdt még a család talizmánja.

Hanem egyszerre csak nagy megpróbáltatások következtek. Eljött a követválasztás ideje s az agarász Terecskeyt nagy lelkesedéssel felléptették képviselőnek. Már pedig tudvalevő, hogy az ilyen lelkesedést

konzerválni szükséges, ehhez a műtéthez pedig pénz kell, még pedig átkozottul sok pénz. Szerencsére erre már régóta készült az öreg Terecskey. Tíz darab ropogós ezrest számolt le a fiú markába s ezt mondta.

„Ha ennyivel egy Terecskey nem tudja magát megválasztatni, akkor jobban teszi, ha beáll tengeri csősznek.“

A miben bölcsen igazza is volt. Csak hogy az a 10 ezres elégtelennek bizonyult; mire a választók igazában melegezni kezdtek volna, akkorra nem maradt abból egy piczula sem. A jelölt kétségbeesetten könyörgött az apjának, 5 darab ezies biztosítaná a sikert.

„Egy garast sem!“

„Csufosan megbukom.“

„Láttam már én bukott jelölteket, a kikkől igen jó családapák váltak.“

„Főbe lövöm magam.“

„Azzal csak, magadban teszel kárt, az adósság a familiát károsítaná meg, azt pedig én nem engedem.“

A dolog vége az volt, hogy az agarász Terecskey nagy többséggel megbukott; viszatérhetett az agaraihoz, de legalább a birtok egy garassal sem lett megterhelve.

Nemsokára rá a czimborázó Terecskey rájött arra, hogy unalmas az embernek magánosan bevárni az üresedést, tekintve külö-

nélkül ism
az agrár t
Bizony
ily meggyő

NÖV

Re

A dohány
kei, szár
alkalmat

S

☞ A
akkor lehet
mely a le
nem párol
kiszikkadt
sága pótol
nyirka. A
nedvesség
hogy anna
legyen, mi
elősegíthess
més beszár
maradt szín
razak, azóta

Azon i
szinesedésh
talaj, a faj,
és nedvesse
másik hossz
szerint ezen
masabb s ér
tulszárak, an

Vannak
melyek tar
faj is; továb
feltüntető l
lában term
ginia“ neve
nagy része
dése igen gy
tályfajoknál
zöllen idő
szikkasztani
a tartalmat
rossz fajuk
a melyek
sűrűen nem
általán azo

nösen azt, h
szolgabiró
Az ember e
meghazasod
olyan könny
feleségül ve
fogat, meg
pedig azt m
Ha szeret a
is urak lehet
osztozunk.“

Hiába
szálnyt se
nagy eszű e
szetesen a

Egy n
kül hazatér
Rövidesen
ban utazik

„Abbo
mig én éle

„Az
koczkán fo

„Hall
vakat is, a
tereckei b
hogy a na
én élek, eg
Végre

nélkül ismeri el azok létjogosultságát s az agrár törekvések tisztaságát.

Bizonyíval csak az igazságnak lehet ily meggyőző ereje. R. Gy.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A dohány szinesedésének kellékei, szárítása és csomózására való alkalmatosságáról a fermentáció sikere érdekében.

☞ A dohánylevelek szinesedése csak akkor lehet tökéletes, ha azon nedvesség, mely a letört dohánylevélben benne van, nem párolog el túlgyorsan. Az idő előtt kiszikkadt levél nedvességét a lég nyirkossága pótolja; legjobb e célra a harmat nyírka. A szinesedés mint (kezdődő) erjedés nedvesség nélkül nem mehet végbe, és kell, hogy annak elpárolgása is oly mérsékelt legyen, miszerint a levelet átalakulásában elősegítse. Példa erre az idejű dohánytermés beszáradása, mely a száraz idő folytán maradt szintelen, mert mióta a levelek szárazak, azóta nem is szinesedtek.

Azon idő, mely valamely levélnek megszinesedéséhez kívánatik különböző: a termőtalaj, a faj, a levél tartalma s főképp érése és nedvessége szerint, némelyik rövidebb, másik hosszabb időt igényel. A tapasztalat szerint ezen tétel állítható fel: *mennél tartalmasabb s érettebb a dohány s mennél kevésbé tulszáraz, annál gyorsabb a szinesedése.*

Vannak oly gyorsan szinesedő levelek, melyek tartalmasak, mint a jó muskatály faj is; továbbá az éréskor sárga babosodást feltüntető levelek; a milyenek a most általában termelt számos fajnál „a babos virginia” nevezetűek, (a muskatály és kapafajok nagy része is babosodik.) Ezeknek szinesedése igen gyors lefolyású, sőt egyes muskatályfajoknál tapasztaltam, hogy még kedvező idő is ritkán tudja oly gyorsan kiszikkasztani, hogy szint ne kapna. Viszont a tartalmatlan vagy éretlen dohányok vagy rossz fajuk p. o. a tisztai levelek egy része, a melyek ha csak jól nem füllesztjük és sűrűn nem fűzzük, nem kapnak jó szint; s általában azok a fajok, melyek nem sárga

petytyekkel érnek be, a mit a zamoshát mezei termésén sokszor tapasztaltam ott, a hól a nem babosodó fajis természetük „fekete virginia” néven. Ezek már sokkal később kapják meg a jó szint és szürkésebben is sárgulnak, de a nem babosodó virginiafajok különben igen szívósak.

A mesterséges szinesítést a füllesztés, a fűzés és szárítással érjük el, a mely módok azonban csak az erjedés fokozása vagy csökkentésében nyilvánulnak. S míg a füllesztés a megsárgulásig éppen a feszerő csökkentése miatt nem vihető keresztül, addig a fűzés sem lehet oly sűrű, hogy a rothadáséspörkölődés veszélye bekövetkezzék. A jó szinesedésnek nem is a mesterkedés, hanem a jó talaj, jó faj, jó beérés és mérsékelt száradás a garanciája. A mesterkedésnek a roszszul erjedő fajoknál vagy éretlen dohányoknál lehet helye; jóvá ugyan ez sem teheti, de mérsékli a színbeli hiányokat. Végre helye van a mesterkedésnek a szinesedés szempontjából, különösen az árnyékban szárításnál, a midőn a pajta, p. o. a falas pajta legelője hideg. Ez esetben a sűrűbb aggatás van gyakorlatban, hogy az erjedéshez szükséges meleg fokoztassék; vagy ha az idő p. o. tulnedves, akkor ellenkezőleg kissé ritkábban, szellősebben kell a zsinórokat elhelyezni, hogy az erjedés lassítva s a száradás ilyenkor gyorsítva legyen.

Az éretlen s kevésbé tartalmas dohányoknak leginkább az az ismertető jelük, hogy a színváltozás sorrendjét nem tartják be. Ugyanis a dohánylevél sötétzöld színe világosra halványul, azután átsárgul, végre tartalmához képest sárga marad vagy megkapja a piros vagy a sötétebb barna színt. Az éretlen dohány sárga szint nem kap. Jellegző, hogy a sárga szín után vagy barna, vagy piros lesz a szinesedés, de sohasem következik az be, hogy egy barnaszínű dohány pirossá, vagy egy piros vagy barna dohány sárga színűvé változzék.

Az éretlen dohányok szinesedésénél a rendelkezés az, hogy a sárga szint nem kapják meg, mintegy átugorják. Az ilyen dohányok sötét színnel kezdik az erjedést a zsinóron, s abban maradván zöldes-barnák lesznek.

A mely dohány szépen átsárgul a szárítás alatt, az tartalmas, jól beérett dohány; ez a tapasztalatom. Az ilyen tartalmas jól beérett dohány szép szinesedésének az az oka, hogy a chlorophyll tökéletes fembom-

lásának igen gyors a lefolyása; minél éretlenebb, annál tovább tart ez a processzus.

A leartott levél nyersségének, nedveinek időelötti elvesztése megakasztja a jó szinesedést, s az erjedésnek legfőképp azon foka marad meg, a melyről dr. Kosutány dohány kémiai művében azt írja, hogy az ammottartalom szaporodása, vagyis az erjedés folytatása konstátatott még akkor is, midőn a dohánypor jól dugaszolt üvegben tartatott.

El kell ismernünk, hogy az erjedés folytonos, mert a szervesanyag átalakulása meg nem szűnik, azt is tudjuk, hogy p. o. egy zöld levél mielőtt megszinesedett volna, sok esőben, vagy más kedvezőtlen helyzetben szinesedés előtt is megrothad, de az erjedésnek azon foka, a mely a teljesen kiszikkadt levélben folyik le, vagy a mely a tulsok nedvesség mellett már mint rothadás áll be, a jó szinesedéshez nem alkalmas.

Sem a tulságos, sem a csekély mennyiségű nedvesség nem hasznos. A jó szinesedésnek a levél tartalma és természetéhez mért mérsékelt nedvességre van szüksége; ezenkívül mérsékelt meleg időjárásra is, mert tapasztalati tény, hogy hideg, vagy igen esős időben a szinesedés lassabb és rosszabb, a száradás pedig nem következhet be.

A jó átsárgulás lévén az alapja és biztosítéka a további jó szinesedésnek szükséges, hogy erre a legnagyobb gond fordítassék. Ha a pajta hűvös, ugy ezélszerű míg az átsárgulás bekövetkezik, a napnak „enyhe” (24°-ig) melegét is felhasználni. Deszkapajtában erre nincsen szükség az elég meleg. Meg kell itt azonban jegyezni, hogy bár a deszkás pajta a szárításra előnyösebb; viszont a falas pajta ismét kevésbé ereszt be a ködöt és a nedvességet. És mivel a falpajtában is kap a dohány szint, a nedvesség behatolása pedig csekélyebb, szerintem ez az előnyösebb, nem pedig a deszkás. A napon való szárítás logelőnyösebb lenne, mert ez szárít és erjeszt; tehát mind a két, ugyszólván ellentétes fizikai hatásnak forrása; de a szabadban az eső és a nap tulságos heve ellen védekezni igen nehéz.

Legszébb példát nyerünk a fentiek igazolásául az idejű termés beszáradásában. Ez évben a dohánytöréstől kezdve október második feléig szárazság volt, a harmat sem segítette elő a szinesedést; miért is nemesak a levelek maradtak nyersen szín-

nösen azt, hogy a vármegyében valamennyi szolgabíró ritka jó egészségnek örvendett. Az ember egész bátorsággal rá ér arra, hogy megházasodjék. Csakhogy ez nem megy olyan könnyen; a ki egy Boross leányt akar feleségül venni, annak külön porta, külön fogat, külön bugyelláris kellene. Ezekre pedig azt mondta az öreg, hogy nem ad! Ha szeret a leány, hozzád jön így is, nálam is urak lehettek, hanem míg én élek nem osztozunk.”

Hiába volt minden könyörgés, egy hajszálnyit sem engedett az elvéből. (Hej! nagy eszű ember volt az öreg ur.) Természetesen a házasság annyiban maradt.

Egy napon azután minden híradás nélkül hazatért a harmadik fia, az Elek urfi. Rövidesen előállott vele, hogy nagy dologban utazik, szüksége volna az osztályrésze.

„Abból ugyan egy körömyit sem kapsz, míg én élek”, volt rá a válasz.

„Az egész életem, az egész sorsom koezkán forog!”

„Hallottam már én ennél nagyobb szavakat is, azért mégis megvagyunk, mert a terecskei birtok úgy áll itt a lábunk alatt, a hogy a nagyapámtól átvetttem. Ebből, míg én élek, egy fél telek alját sem hasítanak ki.” Végre a fia előhozakodott vele.

„A becsületesem van szóban, kártyán vesztettem...”

Erre azt mondta a zsarnok, szigoru Terecskey András.

„Az már más! Mit vesztettél?”

„Nagy uri társaság sodort el, örült voltam... Negyven ezer forintot...”

„Mindegy. Tönkre megyünk, de senki ne mondja, hogy egy Terecskey fia becsületlen volt.”

A mit mondott az öreg Terecskey, az beteljesedett. A fia kilábal ugyan a becsületbeli ügyéből, de a birtok sohasem lábalt ki többet a 40 ezer forint teher alul. Nemsokára az az utolsó darab föld is megmozgott a Terecskey család alatt s ma már, a mint hallom, a nagyra látó agarász Terecskey is utbiztosi állásra szállította le aspirációit.

Hát ez a becsületnek egyikféle orvoslása volt, a mai recept szerint. Nézzük most, hogy a régiebb időkben, hogy kurálták ki ezt a betegséget.

II. A deres.

Barbár intézmény volt, az bizonyos, de valamikor nagy rendet lehetett vele tartani. Dokumentálta ezt az öreg Bokry Ferencz, a kinek az udvarán napirenden voltak a deresre huzatások, azért — tudja Isten, hogy, hogy nem — de mindenki meg volt elégedve a sorsával.

Legközelebi viszonyban állott a dereskel Kasza uram.

Az ő kezébe volt letéve az a fontos hivatás, hogy minden delikvensnek pontosan kiszolgáltassék az a porció, a mit a büntető kodex reámért. Fontos és nagy bizalmu állás volt ez, tántoríthatlan jellemet feltételezett. Meg is felelt ennek Kasza uram, rendületlen becsülettel számlálta el azokat a 12-es s 24-es szériákat, a miket a földi gondviselés osztogatott.

Most is ott ül a tisztas férfiú — hivatalos méltóságának megfelelően — az asztal végén, mely körül ezuttal díszes társaság foglal helyet. Kasza uramnak minden figyelme a földes ur arcára irányult. Valami sötét ránc volt ott keletkezésben a mit az ő gyakorlott szemei azonnal észre vettek. „No most mindjárt leüt a menykő — gondolta magában, csak az a kérdés, kit fog sujtani.” Mindjárt megtudták azt is; valami csuda módra készített koh került az asztalra, az ujonnan hozott francia szakács remeke volt az, de már akárhonnét vette a tudományát magyar gyomor azzal a műtermékkal nem tudott még barátkozni. Az öreg Bokry dühösen babrálta a villájával a kimondhatatlant.

„Ki sütötte ezt?”

„Linné ur” (Igy hívták az ebadta szakácsát.)

telenül, hanem a főköcsány is erjedetlenül szikkadt ki. Mióta pedig páratelt a lég, a dohány megvonult és szépen kezd szinesedni.

Hogy ezek a száraz erjedetlen dohányok az október vége óta beállott nedves időre magukat mohón szívják tele nedvpárákkal s az elmaradt erjedést szükségszerűleg rohamosan pótolják, az természetes. Éppen azért a termelőknek be kell várni azt a rohamos átalakulást a zsinórra fűzött leveleken, mert a lekötött csomóban nagy pusztítást vinné véghez az ilyen nyers anyag rohamos erjedése. Sőt a sűrűen fűzött és aggatott zsinórokra is ügyelni kell. Attól félek, hogy sok romlott dohányt fogunk kapni.

Hogy meddig kell várni a szinesedéssel, míg a dohány a csomózásra alkalmassá válik, arra a felelet az, hogy a dohány szinesedése akkor van megállapodva, a mikor a levelek zöld színüket elvesztvén egyenletes és természetükhöz képest piros vagy barna színre sötétültek; vagy ha sárga színüket megnyírulás után nem vesztik el, a mikor tehát ezen színnél jobban erjedni tartalmuknál fogva nem képesek. Mennél kevésbé érték el a dohánylevelek a szinesedés maximumát, annál több átalakulásra lesz szükségük csomózás után a máglyában.

A nedvesség szükséges tehát a dohány szinesedésére a zsinóron levő leveleknél, de nem szükséges már a jól beszinesedett leveleknek s csak szükségből, kényszerből lehet azt eltűntetni, minthogy „sajnos”, simítani csak nyirkos leveleket lehet, de a nedvesség e célra a legminimálisabb legyen.

Most már az idej dohány is oly állapotban van, annyira megszívósodott, hogy a szinesedése fennakadás nélkül végbe mehet, elkövetkezett tehát az az idő, midőn a termelőknek saját jól felfogott érdekében áll, hogy a dohányt a további külbehatások ellen teljesen megvédjék, a pajtát jól bezárják, hogy abba több nedvesség, mint a mennyi feltétlenül szükséges, ne mehessen.

Ha a zsinórok mindamellett nagyon átnyirkulnának, ki kell azokat előbb száraz helyen szárítgatni, mielőtt a becsomózáshoz fognánk. A simítóba sem ezélszerű a nedves dohányt vinni, ha ott igen meleg van, mert a páratelt melegben igen gyorsan befészkelődik a penész a melegben kitágult levélpórusokba. Csak puha, de nem nyirkos fogású levél csomózható; mindenesetre pedig meg kell várni a levelek teljes megszinesedését.

Csak ilyen dóhánynyal lehet eredményekre számítani; mert csak az ilyen szines és mérsékelt nedvességű dohányoknál lehet a további erjedés sikeres lefolyásu.

Eppen úgy, miként a szinesedésénél a faj, talaj, tartalom és érezen kívül csakis a nedvesség foka irányadó a szinesedésre, úgy a raktárban beváltott dohánynál is az erjedés sikere a szinesedés tökélyétől s a nedvesség mérsékelt voltától függ.

Már a szinesedés és az asztagban való erjedés nem egészen egyenlők; némely dohány könnyen szinesedik a zsinóron, de azért az asztagerjedésen igen nehezen megy által, ilyen a kapadohány; (lehet különben, hogy már e fajnak a máglyában való erjedésre szüksége nincsen.) Másoknak igen bomlékony természete van, ilyenek a friss trágyában és sok növényi tápanyagokban élt dohányok; amazok sok nedvesség mellett sem igen erjednek, emezek pedig már csekély nedvesség mellett is ugyszólván folyton forrnak. Mindezek erjedésének mérve, a nedvesség mennyiségétől függ, s annál sikertelenebb, mentől színtelenebbek voltak.

Megpróbáltunk mi már mindent a nedves, színtelen anyag javítására: kis asztagot, nagy asztagot építeni; erjedési maximumon s időelőtt átforgatni, szárítgatni és hevesen erjesztetni, hogy a feles nedvet a penészedés meggátlása céljából mielőbb kiűzhessük.

A leveleket átforgatás alkalmával egyenkint szétnyitjuk, szárogatjuk, hűtögetjük, a selejteket külön szedjük; az asztag hőfokát csaknem naponta megmérjük s folyton nyilvántartjuk, a mennyiben az adatokat az asztagtáblára feljegyezzük. Szóval minden emberi lehetőet elköveztünk, hogy az anyagnak kellő időben adjuk meg a jó munkát, mindennek dacára az eredménynyel megelégedve nem vagyok. De nem is lehet, mert a beváltott anyagon nedves években észlelhető foltok és penész eltűnni többé nem akarnak. Sőt a nedvtelt oly leveleken is elkerülhetetlenül kiütnek úgy a foltok, mint a penész, a melyek beváltáskor különben tisztának látszanak. A mintacsomónak behozott anyadohányok parányi kis nedvfoltjai sem tűnnek el, pedig kemenczénél szárítottam az ily leveleket. A penész pedig, míg a levél nyers, szárítás mellett sem akar eltűnni. Ugy a penész-, mint a nedvfoltok eltűntetése tehát csak azzal érhető el, ha heves erjesztés által a nedvességet és nyer-

seséget a levélből kiűzzük. Igen ám, de a heves erjesztés az oly dóhányon, mely a zsinóron a szinképződés és köcsányerjedés tökélyét el nem érte, borzasztó pusztulásnak nézne elébe, de árt az minden dohány beltartalmának és szívósságának is, s így a színtelen nedves dohány megjavítása ugyszólván lehetetlen. A nedvesség és nyersség, továbbá szinképződés hiánya óriási károkat okoz és csak a száraz, jó, tiszta kezelési dohány az, a mely a jó eredményt biztosíthatja a jövedéknek, mert ez sem nem penészedik, sem hevesen nem erjed.

A jó eredményt tehát a termelők jó talaja, jó termelése és legfőképp a dohány tiszta kezelése biztosítja. Fejér Viktor.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

A csáki és gáspárteleki ménesek.

(Mutatvány gróf C. G. Wrangel „Ungars Pferdezucht etc.” című művéből.)

II.

A csáki ménesből létesített Gáspárteleknek története 1885-ig ugyanaz, a mi az előbbi. Itt tehát csak azon időszakot kell szemügyre vennünk, mely 1885-től 1894-ig terjed.

A ménék, melyeket Geist ur ez idő alatt alkalmazott, a következők:

1886-ban *Mont Gibello*, ap. Forbidden Fruit, a. Amelia; 1887-ben *Daczos*, félvér; 1888-99-ben *Küzdő*, ap. Kettle drum, a. Imperatrice; 1890-ben *Daczos*, félvér; 1890-91-ben *Four*, ap. Ruppera, a. Villám; 1892-ben *Pille*, félvér és *Scapegrace* telivér, ap. The Palmera, a. Arvaleány; 1893 óta *Titian*, ap. Flibustier, a. Titania; *Jonsbach*, ap. Doncaster, a. Caledonia; *Nevidd*, ap. Plebeian, a. Plas Newydd.

Jelenleg tehát nem kevesebb, mint 3 telivéresödör működik Gáspárteleken.

Különös tenyésztési értéket azonban névszerint a félvértenyésztés szempontjából, egyiknek se vagyunk képesek tulajdonítani. A versenypályáról előnyösen ismert derék Titian, a mi itéletünk szerint tulkönyű és kicsi arra, hogy hátí (vadász) és hintólovak produkálására előnyösen felhasználni lehetne. Többet mondunk: mi benne egy-

„Huszonnégyet neki!”

Kasza uram esendesen felállt s kiment. Rövid idő múlva kinyílt az ajtó s egy elhízott emberke gurult be rajta, kezében egy nagy fa kanál, hó fehér sapka a fején s kötő előtte, azon módon, a hogy művészetét a konyhában gyakorolta. A boldogtalan férfit kétségbeesetten vágta magát térdre Bokry elé.

„Nagyságos Uram — irgalom! Le akarnak huzatni! Én azt egy perczig sem élem tul, nem vagyok hozzá szokva, — én abba bele halok!”

S a kezeit kezdte esókolni az öreg urnak.

„Jól van — szólt ez. Hát elengedem a derest egy feltétel alatt: ha megeszí kend a sütetét az utolsó morzsáig.”

Volt még a tálban hat emberre való jócskán.

A szerencsétlen szakács elborzadt, de azután szeméit behunyva, a kezében levő kanállal hozzá fogott a torturához. Kékült, zöldült bele, lehetetlen volt meg nem szánni, hanem az öreg ur nem ismert irgalmat, egy kanállal sem engedett el.

Mikor aztán a delikvens elkészült a kohjával, Bokry Ferencz egy százast nyomott a markába.

„Máskor jobban vigyázzon kend. Most elmehet.”

A társaság kitűnően mulatott az incidensen, a mi a házi urat is jó kedvre hangolta. Hiába, étkezés közben születnek meg a jó ötletek.

Az ebéd vége felé, (mert teljesen vége soha sincs) az öreg ur kitekintett az ablakon.

„Kasza uram, a Mózes kint ácsorog, jöjjön be a Mózes.”

Rá egy percz múlva Kasza uram egy kaftános zsidót tuszolt be a szobába.

„No Mózes, hát rá gondolta magát, hogy megvegye az őz bőrt?” (10 éve alkudott vele az öreg ur egy lyukas őz bőr fölött.)

„Nem adhatok érte többet három huszannál, könyörgöm alássan.”

„Már pedig én négy huszason alól nem adom.”

„Nem lehet instálom, nincs több pénzem, — magam is azért a kis összegért jöttem.”

„Miféle kis összegért?”

„Csekély száz bankó forint az egész; a Nagyságos urfieskának méltóztatott parancsolni velem.”

Ezen szavakra egy 24-25 éves fiatal ember mélyen elpirult s izgatottan kezdett feszengeni a székén.

„Kend az én fiamnak száz forintot adott kölcsön?”

„Bizony Isten el sem jöttem volna érte, ha éppen erre felé nem járok, védekezett a

Mózes. Kártya adósság volt, könyörgöm, ugy mondta a nagyságos urfieska, s az öreg Mózes tudja már azt, hogy mit tesz ez urak között.”

„Hm... kártyaadósság — és kend kisegítette a fiamat. Hát fogja kend, itt van 10 írt, ennyit kap a fiam minden hónapban; ezután kend kapja, míg kvittek nem lesznek. Igy ni! — és most Kasza uram, tizenkettőt a Mózesnek.”

Erre a fiatal ember elsápadva ugrott fel. „Apám kérem, ezzel engem sért meg. Ez komoly dolog: affér donnör; ez az én ügyem.”

„A te ügyed! Annál jobb. Kasza uram, tizenkettőt a Jancsi urfinak!”

Bizony a nagyságos urfinak a diszes vendég sereg szemeláttára irgalmatlanul beadták az orvosságot, — minden könyörgés hasztalan volt.

Es még azt sem lehet állítani, hogy ez a drasztikus kura nem használt volna. En legalább ugy tudom, hogy a Jancsi urfi nemcsak egyik első rangu, köztisztvisletben álló tisztviselő lett, hanem birtok viszonyai is mindég a legrendezettebbek voltak, míg szemét be nem hunyta s az ősi dominiumból a késői unokák kártyára tett becsületet kezdték el reparálni. Akkor már nem állott fenn a deres. Hja, de hát változott idő, változott felfogások. *Buday Barnabás.*

Justina; England Q side Lady szerint 55. tól 2; Sü Küzdőtől 6

nám, de a
on, mely a
esányerjedés
pusztulásnak
dohány bel-
is, s így a
avitása ugy-
és nyerse-
ánya őrítési
az, jó, tiszta
eredményt
mert ez sem
em erjed.
termelők jó
dohány tiszta
Viktor.

TÉS.

oly.

méneselek.

rs Pferdezucht

ett Gáspár-
az, a mi az
szakot kell
től 1894-ig

ur ez idő

Forbidden
ezos, félvér;
rum, a. Im-
ér; 1890—
m; 1892-ben
r, ap. The
Titian, ap.
Doncaster,
an, a. Plas

bb, mint 3
ken.

et azonban
mpontjából,
alajdonítani.
mert derék
tulkönyvü
és hintós-
felhasználni
enne egy-

könyörgöm,
s az öreg
esz ez urak

és kend
nd, itt van
hónapban;
nem lesz-
tizenkettőt

ugrott fel.
ért meg. Ez
én ügyem.
fiasza uram,

a diszes
atlanul be-
könyörgés

ni, hogy ez
volna. En
anesi urfi
iszteletben
viszonyai
oltak, mig
miniumból
becsületet
nem állott
zott idők,
Barnabás.

átalán nem látunk apa-állatot. A nem ki-
fogástalan hát, a rövid far, a lapos bordá-
zat, a hosszú vékony száraz, a nem egészen
korrekt csánk, a kevés szélesség a hátsó
testrészen és a rosszul szögelt hátsó vég-
tagok, keveset igérő esődörnek tüntetik fel
előttünk Titiant, dacára igen figyelemre-
méltó versenykarrierének. (Titian ugyanis
megnyerte 1889-ben a Taurus-Handicap-et,
a freudenaui nagy Handicapet, az 5000 frtos
Allamdíjat, az Amaranthus-díjat Bécsben,
a Nemzetközi-díjat Budapesten). Jelzett hi-
báihoz járul még, hogy jóllehet kicsi ter-
metű, rövid lábunak éppen nem mondható.

Jonsbach, eltekintve a kellelénél hosz-
szabb lábaitól, nem egészen korrekt csánk-
jaitól, befordult könyökeitől és hátrahajlott
lábszáraitól, már többet igérő mén; de mit
adhatunk előnyeire, melyek különösen nagy-
szerű hátvonalában, szép szélességében és
előkelő származásában állnak, mikor tény,
hogy rest hágó, kevés esiköt nemző s ezek-
nek is nyultetemet ad örökségül?

Nem kevésbé súlyos okok szólnak
Nevidd, a gáspártelki 3-ik esődör ellen. Ha
nem volna jól formált fara, nem tudnánk e
keskeny, nyakigláb állaton semmit dicsérni.
Hogy az oly talpraesett löismerő, a minő
Geist Gáspár ur, mit czéloz e Plebian-iva-
dékkal, az előttünk talány, mert felfogásunk
szerint Nevidd még a telivértenyésztés szá-
mára is igen kevés értéket képvisel.

Mint ismeretes, Geist Gáspár egyike az
ország legtöbb sikert felmutató istállótulaj-
donosának. 1893. évi nyerevényei pl. kitét-
tek 20,912 o. é. frtot. Remélni akarjuk tehát,
hogy apaállatai megítélésében tulsötéten lát-
tunk s hogy megadatik neki minket e felől
tényekkel meggyőzni.

Forduljunk most a kanczákhöz. Ezek
közt a telivéranyag a következő 5 matronával
van képviselve:

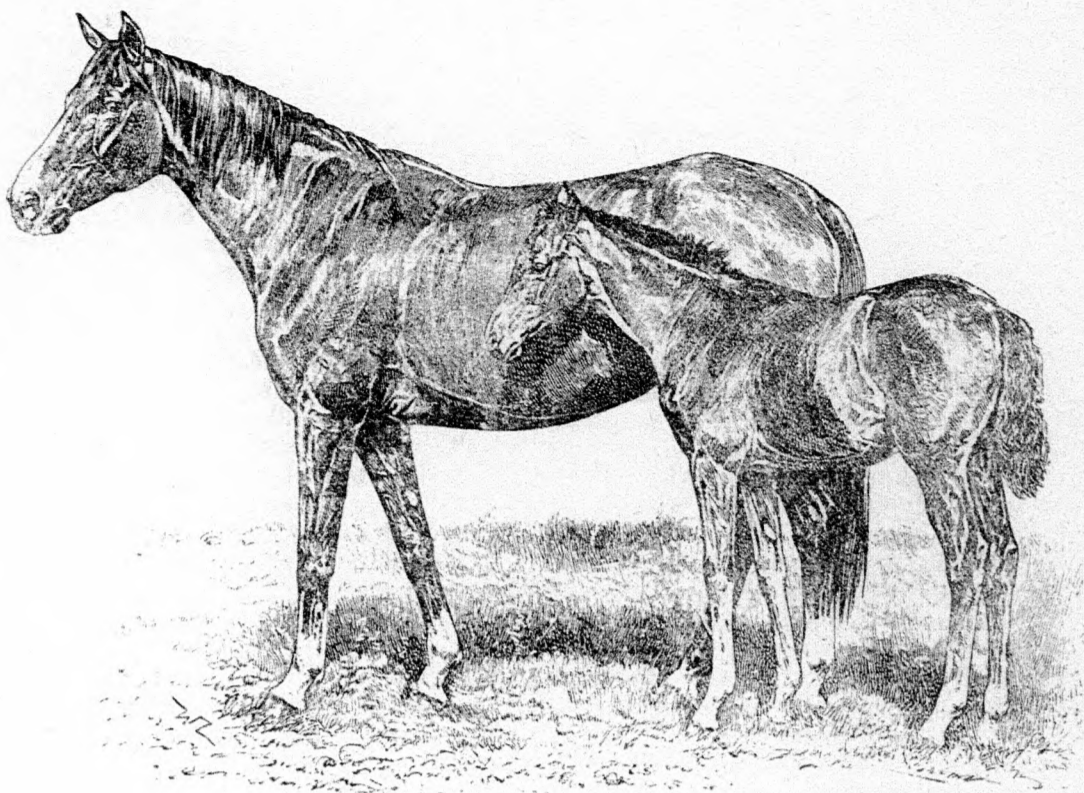
Aspasia, ap. Giles I., a. Anarkali; Ella,
ap. Elemér, a. Elermir; Judic, ap. Milon, a.

Reménytől 2; Amurath Bairactartól 1; Daniel
O'Rourke-tól 3; Mont Gibellótól 2; Hajnal-
tól 3; Ostregertől 3; Daczostól 1; továbbá
Almássy-féle 3; Apponyi-féle 2; Vojnich-
féle 1; ismeretlen származású 15.

Ez utóbbiak, melyek a legkülönfélébb

tenyészetek, melyek, minthogy a fajta-
szilárdságtól távolmaradnak, forrásaivá lesz-
nek állandó családásoknak s végre a tété-
ményképesség terén is igen szerény nivón
vesztegelnek.

A mi Gáspártelket illeti, ettől nincs

264. ábra. Csikós kancza a Geist-féle méneseből.

fajtákba tartoznak, könnyen érthetőleg nem
éppen szolgálnak a kanczaállomány díszére.
Egyáltalában a gáspártelki ménes egyes
kanczáinak megtekintése azon benyomást
kelti az emberben, hogy a tulajdonos aligha
tüzte ki célul az egyöntetű törzsnek elő-

mit félni, mert ott a betartandó irányt, fel-
tevéen, hogy a félvérprodukálás czéloztatik,
teljes erejével a kitünő alapanyag írja elő.
A kérdés csak az, nem volna-e jobb a
kevesebb értékű kanczákat a ménes nyaká-
ról lerázni? Felfogásunk szerint egy oly
ménes, mint Gáspártelke feltevéen megint,
hogy a félvértenyésztés terén akar maradni,
csak magas klasszisu, kipróbált kanczákat
volna szabad hogy igénybe vegyen.

Ilyen kanczáknak véljük mi Gólyát, ap.
Fatalist, a. Döry-féle kancza, mely erőteljes,
harmonikus alkatu és bebizonyított elsőrendű
téteményképességű; továbbá az előbb emli-
tett Vojnich-féle kanczát, s még a rend-
kívül értékes Dajkát, Dámát, Vilmát és
Madgie Grey-t, végre pedig Maresát, mely
az 1892-iki bécs-berlini távlovaglásban, mint
ismeretes, 74 óra 24 perc rekorddal Miklós
Aladár alatt 3-ik lett.

Magától érthető, hogy nem mulasztottuk
el e nevezetes állatnak tüzetes megtekintését.
E vizsgálat kiderítette, hogy a kanczán a
kiállott megpróbáltatásnak semmi nyoma.
Egészségével, előnyös fejlettségével s telje-
sen hibátlan lábaival élő bizonyítékot szolgál-
tatott ez állat azon feltevés tarthatlanságáról,
hogy ama távlovaglás minden lovast és
lovat úgy meg fog viselni, hogy utókövet-
kezményei egy egész életre szólnak.

E nevezetes állatnak s még egy Geist-
féle csikós — kanczának képe az, mely —
Wrangel művéből — lapunk mai számában
foglaltatik.

Tejelő tehenek hasmenése.

(Felelet a 487-ik sz. kérdésre.)

Akár tejelő teheneknél, akár más állatok-
nál, a hasmenésnek számos oka lehet, s a
baj — lényegére nézve — rendszerint nem
más, mint gyomor és bélhurut és pedig a
szóban forgó esetben valószínűleg idült alak-
ban mutatkozó, a mennyiben két év óta
többé-kevésbé szakadatlanul fennforog.
Ha a felsorolt takarmányok teljesen

265. ábra. Geist Gáspár „Maresa” nevű kanczája.

Justina; Tovább, ap. Edgar, a. Tótleány;
England Queen, ap. King of Trumps, a. Gip-
side Lady. A félvérkanczák pedig, szám-
szerint 55, a következők: Chif-től 5; Belmont-
tól 2; Sürgöny-től 1; Y. Fazoleto-tól 1;
Küzdőtől 6; Confrátertől 3; Fatalisttól 1;

állítását. Tenyésztőkkel, kik a tétemény-
képességnek mindent alárendelnek, könnyen
megesik, hogy az ily állatokat a tenyész-
tésben többre becsülik, mint azt külső ala-
kulásuknál és származásuknál fogva meg-
érdemelnék. Így keletkeznek azon tarka-barka

hibátlanok épp úgy, mint az ivóvíz. akkor azokban legfeljebb a melasse gyanúsítható ámbár abból az 1 kilónyi adag előttem csak azért tűnik fel soknak, mert nem látom a kérdésből, hogy miként nyújtatik az. Nevezetesen vajjon egymagában, avagy pl. szeckába s répa vagdalekba keverve? Azt is jó volna tudni, hogy mennyi az a kiesi adagu só, mely minden másodnapon nyújtatik, mert hiszen ismeretes, hogy 1. a melasse-nak hashajtó hatása van és 2. hogy a konyhasó is bizonyos adagon túl hasmenést idézhet elő.

De ha ezek hashajtó hatásától a jelen esetben eltekintünk is, még mindég nem lehetetlen, hogy állatai meleg istállóban elvannak kényesedves minduntalan meghűlvén hasmenést kapnak, az se tudható a feltett kérdésből, hogy nem követtetik-e el a takarmányozási rendben valamely hiba, pl. az etetési idő be nem tartásával, nem szűlő takarmányok után való itatással, az emésztésben való nyugtalanítással, de sőt az sinez kizárva, hogy kóros változások, pl. gümőkórosság, metelykór, a gyomrokban levő idegen testek folytán mutatkozik a szokványos hasmenés.

A mennyire így a távolról ítélnem lehet, én a bajt idült gyomor és bélhurutnak tartom s esodálom, hogy kérdéstevő állatorvoshoz nem fordul tanácsért, a ki a helyszínén vizsgálatot ejtve sikerre való több kilátással rendelheti el a megfelelő beavatkozásokat, mint bárki is imígy látatlanban.

Egyébiránt még a ronda istállót és etető-itató berendezéseket is okozni lehet a baj felidézésében, mert azoknak mocskából folytonosan juthatnak be anyagok az emésztő csatornába, melyek a hasmenést fenntartják, vagy minduntalan előidézik.

A gyanított idült gyomor- és bélhurut ellen aztán nem volna nehéz alkalmas gyógyszer tanácsolnom, de jobb ezt is a helyben vizsgálatot ejtő állatorvosra bízni.

A jelzett okokat ismerve, nézzen körül egyébiránt a kérdéstevő, talán most már rájön, hogy melyik forog fönn, s tudni fogja, hogy mitől kell jövőre óvni állatait s illetőleg kiderül, hogy mi a teendő más irányban.

IRODALOM.

Uj művek.

Kaphatók *Kilián Frigyes* könyvkereskedésében, Budapesten, Váci-u. 28.

Royal commission on agriculture, Report by Mr. Wilson Fox. England, (Lincolnshire) London, 1895.

Royal commission on agriculture, Report by Mr. Aubrey Spencer. England (Aylesbury) London, 1895.

Royal commission on agriculture, Report by Mr. R. Henry Rew. England (North-Devon) London, 1895.

Szerbia.

A jövő politikai alakulások szálai a Balkán félszigeten szövődnek. Alig van európai állam, a melyet ne fűzne valamely érdekszál a Balkán államokhoz, illetve azok sorsához, esodálatos forrongás észlelhető a kelet és a nyugat találkozásának e politikailag s közgazdaságilag fontos pontján s a haldokló, végelgyengülésben szenvedő török állam testéből számtalan apró élet kél, mely százados elnyomatás után mohón kap a szabadság után s nem esoda, ha e törekvésében szertelenné válik.

A művelt világ érdeklődése a Balkán államok felé fordul, de reánk magyarokra ez államok fejlődési viszonyai nem csak politikai, de gazdasági szempontból is érdekel bennünket.

Legközelebb fekvő hozzánk Szerbia, mely úgy politikai, mint gazdasági aspirációi révén legközvetlenebbül is érdekel.

A szerb nép a nyugati népek harez-készségével s bátorságával s a keleti népek ravaszágával birva, százados harcok alatt sem csüggedt s a balkán államok között ő volt az első, a mely függetlenségét kivívta s teljes önállóságra vergődött nem csak politikailag, de gazdaságilag is. 1882-ben Ausztria-Magyarországgal sikerült vám- és kereskedelmi szerződést kötnie s gazdasági fejlődésének alapját ezzel megvetette, hogy mennyire, igazolja az 1892-ben megújított szerződés, a melyben Szerbia már mint gazdasági téren öntudattal bíró állam oly előnyöket tudott magának biztosítani velünk szemben, a melyek nekünk nem csekély károsodást okoznak, míg e kis állam erőteljes felvirágzását óriásilag elősegítik.

Igy míg beviteli vámjait csak 16 tételnél sikerült leszállítani, addig 270 tételnél emelte azokat, különösen azon ipari cikkek vámját, a melyek gyártását saját határain belül óhajtja előmozdítani, a mit különben egyéb kedvezményekkel is elősegít.

Remélhető is, hogy a vasuti hálózat kiépítése mellett a szerződések ideje alatt hazai ipara is tul lesz a kezdet nehézségein s mi ujra egy fogyasztási területtel leszünk szegényebbek.

Szerbia területe 49,000 □ kilométer, lakosainak száma pedig 2,173,000, tehát akkora s oly népességű, mint Horvát- és Szlavonország. A lakosság 84,05%-a földmiveléssel foglalkozik s ez magyarázza meg, hogy e kevés igényű nép nyers terményeivel oly tekintélyes versenytársá nőtte ki magát velünk szemben saját piacainkon.

Szerbia termelése a fontosabb gabonafajták s szilvából a következőleg alakult:

	1889	1893
buza	2,500	3,000
rozs	270	770
árpa	550	800
zab	640	800
kukoricza	4,800	5,000
szilva	—	7,700

A termelés emelkedése tehát oly arányú, a melyre ily rövid idő alatt csak a keleti államok mutatnak példát. S ez emelkedés a jövőben is várható, mert a kereskedelmi szerződések a nyerstermények kivitelét nagyban elősegítik.

Szerbia állatállománya kitesz:

114,387 db borju
121,296 „ fiatal marha
342,703 „ ökör
15,324 „ bika
233,741 „ tehén
170,000 „ ló
3,605,000 „ juh
1,000,000 „ sertés

Ez az aránylag csekély állatállomány bámulatos mennyiségekkel tud termelni a kivitelre.

Lássuk azonban előbb a gabonakivitel és fogyasztás alakulását.

Kivitt Szerbia monarchiánkba.

	1891.	1892.	1893.	1894.
buza	430,340	898,448	1,046,143	574,639
árpa	36,630	31,268	81,789	12,702
zab	76,089	101,836	70,589	131,511
kukoricza	218,721	18,545	254,445	3,706

Szerbia más államokban irányuló gabonakivitele jelentéktelen. Legnagyobb a kivitel a buzában, mert a rozsot s kukoriczát a szerb maga, illetve állatjaival fogyasztja el, így van a zabbal is, míg az árpát a hazai sörgyárak használják fel, melyeknek a filloxera pusztítása óta mind nagyobb jelentősége van Szerbiában.

Az 1893-ik évben a buzakivitel meghaladta a termelés harmadát s nem lehet-

len, hogy szerb czégér alatt tulajdonképp román buza jött be. A szerb buzabehozatalától sajnos az őrlési engedély eltörlése se mentene meg, mert a vám csak 0,50 frt aranyban, a mit a szerb buza az olesó vízi szállítás mellett könnyen meg bir.

El is lehetünk reá készülvé, hogy e kis állam versenye még érezhetőbb lesz a jövőben, mint eddig, mert a földek mivélése még kezdetleges, fölősegesen sok az ugar s meliorációkkal a gabona termőterület is jelentékenyen növelhető.

A buzakivitel fejlődését különben a következő számok tüntetik elénk szembezőkően.

Volt a buzakivitel:

1881—1885 átlag:	357,5 ezer mm.
1886—1890	485,0 „ „
1891—1894	737,3 „ „

azaz egy évtized alatt megkétszereződött.

Az állatkivitelnél szerbia szintén monarchiánk felé gravitál, azaz svájcot kivéve mi vagyunk az egyedüli piacza.

Évenként behoz fokozódó mennyiségben:

szarvasmarhát 60,000 drbot (40—45 millió

lovat 6,000 „ (frank érték-

sértést 250,000 „ ben.

Különösen a sertésbehozatal oly lendületet vett, mely komoly aggodalommal tölthet el.

Persze sokkalta olesóbban konkurrálhatnak az ő makkon hizott, nagy erdei legelőn nevelt sertéseikkel, mint mi a mi kukoriczán hizalt s magon nevelt sertéseinkkel. Azután van gondja arra a közvetítő kereskedelemnek, hogy bámulatos ügyességgel szimatolja ki, hogy hol mit lehet olesón beszerezni, a mivel azután idehaza is le lehet nyomni az árakat anélkül azonban, hogy a fogyasztás olesóbbodnék.

Azért halljuk az állandó panaszt, hogy a hus drága, az élőállat meg olesó, mert a szabadalmazott s kedvezményezett közvetítő kezek körülözönnek mindent finom hálójakkal, hogy a különbözet, a sáp ebbe essék.

Majd ha a keleti államok, az orosz és tengerentuli verseny is kimerül saját fogyasztásuk növekedvén s csakugyan nem lesz már honnan lehetséges idegen nyersterményt hozni piacunkra, akkor talán reákerül a sor a mi földünk termékére is s nem leszünk kénytelenek a mi jó terményeinket olesón elvesztegetni, hogy fogyasztjuk a rossz és drága idegen terményt.

Fontos kiviteli áruja Szerbiának a száritott szilva s érdekes, hogy a kivitel értéke alig változik, mert ha nagy a termés, olesó a szilva, ha kiesi, drága s így az érték 6—10 millió frank között ingadozik, míg a kivitel mennyisége 9—41 millió kg. között változik.

Hogy csak egy példát idézzek a közel multból, például 1889-ben 18 millió kg.-ért befolyt 6 millió frank, 1890-ben 9 millió kg.-ért 7 millió frank. Valószínű ugyan, hogy az utóbbi évben világszerte rosszabb volt a termés, de ez oly speciálitását képezi Szerbiának, hogy e téren a világárákra az ő termése irányadó.

Szerbia kereskedelmi forgalma mióta önálló vámterületet képez, a következőleg alakult:

	kivitel	behozatal
	millió frank	
1881—1885	39,5	46,5
1886—1890	40,0	39,0
1891	53,2	42,8
1892	46,4	37,0
1893	48,9	40,9

A kereskedelmi mérleg tehát jelentékeny többletet tüntet fel, már 1888 óta s különösen a 90-es években észlelhető a kereskedelmi forgalom nagyarányú fellendülése. E kiviteli többlet nem oly egyszerű, mint a

mint az az hogy Szerb legegyszerű földről kén azonban o egyszerűség meg a ki emelkedés a nyers Szerbia ex

S a n nem érinti igényeket erőre kap a balkán tandnak né Az o kedelmi fo alakult az sulyt helye

189
189
189

Az uj semmit a 90%-kát m bevitelének Átlag 20 m tehát Sze forgalmunk Magyarors behozatal n másával má mezőgazdas Bizony nánk Szer hátrányát é a közvetítés a bizonyos hangoztatás fizetőfél.

Nagy királyság er szenvedünk kissé drágán nuk hogy ben Szerbiá kolájában n

Nézetek til

Nagy szerte mind adatok oss vényezikk p irásról szóló végrehajtás november 8 lyása alatt gyűtt lesz vatva van pét számol mozaik, egy alkatrészből minél hübl ságot, ann 1895. VIII ságunk jöv csak abban megfelelő, sük tehát.

Figye illetőleg a utasításoka és táblázat fejezést ad szegek kö állani a v főokául az bemondásá része arról

mint az az első pillanatra látszik. Tudjuk, hogy Szerbiának semmi ipara sincs s így legegyszerűbb szükségleti czikkeit is a külföldről kénytelen beszerezni. Ezzel szemben azonban ott áll a földmivelő nép puritán egyszerűsége, igénytelensége, ez magyarázza meg a kivitelnek minden irányban való emelkedését értékben is, noha épp azoknak a nyers terményeknek az ára, melyeket Szerbia exportált, a legnagyobbat esett.

S a míg a modern civilizáció szele nem érinti a népet, a mely első sorban az igényeket növeli, addig gazdagodni fog, erőre kap s különben is nagyratörő hajlamai a balkán államok felett hegemoniát biztosítandának neki.

Az osztrák-magyar monarchia kereskedelmi forgalma Szerbiával a következőleg alakult az utóbbi években, mióta nagyobb súlyt helyezünk reá:

	kivitelünk millió frank	behozatalunk millió frank
1891.	26.1	45.6
1892.	21.9	40.7
1893.	24.7	43.2

Az új szerződés tehát nem változtatott semmit a helyzeten. Szerbia kivitelének 90%-kát még mindig mi fogadjuk be, míg bevitelének csak 50%-kal partícipálunk. Átlag 20 millió frank évi mínuszszal záródik tehát Szerbiával folytatott kereskedelmi forgalmunk s e mínusz túlnyomó részben Magyarországot terheli, a mellett, hogy e behozatal nyersterményeink árának lenyomásával másik 20 millió frank kárt okoz a mezőgazdaságnak.

Bizony mi nagyon szépen elzárkozhatnánk Szerbia elől, anélkül, hogy bármi hátrányát éreznék, csak az osztrák ipar és a közvetítés érdekei kívánják, no meg azok a bizonyos magasabb szempontok, a melyek hangoztatásánál mindég Magyarország a fizetőfél.

Nagy érdeklődéssel viseltetünk a szerb királyság erőteljes fejlődése iránt s rokonszenvezünk is véle, csak hogy a jó barátságot kissé drágán fizetjük meg. Jó lesz reá, vigyáznunk hogy a tan pénzt ne mi fizessük a jövőben Szerbiáért azért, hogy az államok iskolájában nagyra nőjjen. *R. Gy.*

Nézetek a mezőgazdasági statisztikai adatgyűjtésről.

Nagy készülődéssel vannak ország-szerte mindenütt a mezőgazdasági statisztikai adatok összeállításáról szóló 1895. VIII. törvényezikk pontos végrehajtása iránt. Az összeírásról szóló 1895. VIII. törvényezikk pontos végrehajtása iránt. Az összeírások f. évi november 20-án kezdődvén és tíz nap lefolyása alatt befejeztetvén, ide s tova együtt lesz az óriási adathalmaz, mely hivatalosan egész mezőgazdaságunk hű képét számokban feltárja; miként valamely mozaik, egyöntetű képen tárja fel százféle alkatrészből létrejött ékes színelületét. Mert minél hűbben tükrözi vissza e kép a valóságot, annál inkább remélhető, hogy az 1895. VIII. t. ez. hatással lesz mezőgazdaságunk jövőbeli fellendülésére. A kép pedig csak abban az esetben lesz a valóságnak megfelelő, ha igaz adatokból kerül ki. Keresük tehát azokat egész mivoltuk szerint.

Figyelemmel olvasva az adatgyűjtésre s illetőleg az adatok összeírására vonatkozó utasításokat, s gondosan átnézve a rovatokat és táblázatokat, abbéli félelemnek kell kifejezést adnom, hogy a majd kikerülő főszaszegkek közül, néhány nagyon is távol fog állani a valóságtól. A minnek legközelebbi főokául azt kell felhoznom, hogy az adatok bemondására hivatott gazdaközönség nagy része arról, a mit az összeírással megbizottak

tőle tudakolni és kérdezni fognak, előre tájékoztatva nem volt. Biztosra vehető tehát, hogy száz kis gazda közül, a kiknek birtokuk tagosítva még nincs, legalább is husz nem fogja tudni bevallani egész pontossággal az összeíróknak, hogy birtokából hány hold esik nádasra, rétre, legelőre s így tovább.

A gyümölcsös kertbirtokosok között még többen lesznek teljes tudatlanságban a felől, vajjon hány körtefajjal, alma-, szilva-avagy barackfajjal rendelkeznek, s vajjon ezek között is, melyek mondhatók fiataloknak, melyek véneknek?

Nem csekélyebb bajra nyújt majd kilátást az is, hogy a juhok összeírása, oly juhfélelégek szerint van tervbe véve, melyekre nézve magok a szakemberek sincsenek egy véleményen. Az illető táblázatok ugyanis:

„Közönséges gyapjas juh”, — továbbá: „Nemesített gyapjas juh”, — végre: „Husjuh” felírást hordanak. Hogy a „husjuh” alatt csak az angol fajtákat s ezek keresztezéseit értik: igen valószínű, ámde nem egészen bizonyos. Azt azonban, hogy mit értsünk a „nemesített-gyapjas” és a „közönséges-gyapjas” elnevezése alatt: voltaképen nem tudhatni.

Sejtem, hogy a „nemesített gyapjas” elnevezés alatt a merinó juhok értendők! Hiszen van valami igaz a dologban, de kétségbe vonható az is, hogy a merinók között közönséges gyapjasok is találhatók. Ily körülmények között az iránytalanság csak új zavarra ad okot. Mert bizonyára akadni fognak akárhányan a raczka juhok tenyésztők, a kik teljes joggal állíthatják majd, hogy juhaik gyapja nemesítve van, sőt nemesebb az illető vidék valamennyi gyapjánál. Igen, mert az illető valószínűleg hosszú gyapjas angol juhokkal, vagy a raczkaénál finomabb, nemesebb gyapjút termő másnemű juhokkal keresztezte nyáját és valóban kitűnő eredményt ért el. Mert bátran kérhetjük: Vajon hibáztatható-e a tenyésztő, ha semmi más, mint csak azelőtt a kérdés előtt állván, ha: közönséges, vagy nemesített gyapjas-e a nyája? ő egyszerűen és jó hiszeműleg azt válaszolja, hogy: „Nemesített gyapjas!” Bizonyára nem hibáztatható.

Ily módon aztán összekeverednek a merinók a raczkákkal, a mit első sorban alaposan tisztázni óhajtottak volna, hogy tudniillik, melyik vidéken, mily fajtájú juhokat tenyésztenek? abból ugyan semmit sem fogunk megtudni. Pedig azzal, a nagy költséggel és fáradsággal, melylyel a mostani összeírást eszközlik, a fentiekhez hasonló, meg más kényesebb kérdésekre is, bizonyára kielégítő felelet érkezik, ha a kérdőíveket, s illetőleg a kérdőpontokat megfelelő módon szerkesztették volna.

Az összeírásra vonatkozó „Általános utasítás” VI. 25. pontjában jelezve van ugyan, hogy ha az összeíró-bizottságoknak bármiben is kétségek támadna valami felől, úgy forduljanak azonnal a m. kir. statisztikai hivatalhoz felvilágosításért. Hanem eddiglen semmi tudomásom sincs arról, hogy a juhokat illetőleg e tájékoztatást bármiképp is igénybe vették volna; s valószínűleg úgy lesz, hogy merinókat tenyésztő vidéken, az illetők minden bizonynyal, csak a merinókra vonatkozva fogják a kérdést értelmezni; az uradalmak majd nemesített gyapjasokra hivatkoznak mindnyájan; a kisebb tenyésztők nem — nemesített gyapjasoknak fogják nyilvánítani a merinóikat, nem kérkedhétvén azzal, hogy nemesítést hajtottak volna végre, míg a más fajtákat, nevezetesen: raczkákat, cigájákat tenyésztő vidékeken, nem egy gazda nemesített juhról fog beszélni, mivel a közönségesnél jobb gyapjút termel, anélkül, hogy ezért legkevésb is eszébe jutna merinó juhokra gondolni. S igen valószínűleg csak ama vidékeken fogják a merinókat nemesített gyapjas juh-

nak, a raczkákat pedig nem nemesítettnek kijelenteni, a hol ezt is, meg azt is rendszeren tenyésztik.

Egyáltalán fölöttébb különösnek tűnik fel, hogy az állatállomány kimutatását tartalmazó ívekben csak a szarvasmarhánál van szó „fajtáról” (magyar, erdélyi, mokány, pirostarka, borzderes, egyébszínűek), s ilyenmü részletezése az anyagnak a lónál, juh-nál, sertésnél sem tapasztalható, mintha ez állatok mindnyájan egy fajból származnának. Ezek a kérdőívek mindenesetre kiegészítésre tartanak számot jövő alkalommal. Más tapasztalatra jutunk a tenyészmének összeírására szánt íveknél. Mert ha azokat megtekintjük, látni fogjuk, hogy nálunk is sokféle fajtája van a lónak, melynek többek közt az angol telivér, arabs telivér, lipiczai, nonius, Gidrán és mások. Tehát mindenképp kár volt a részletezést ez irányban kihagyni; azt pedig, hogy a „bivaly” is a szarvasmarhák közé került, s a „pirostarkával” meg aztán a „borzderessel” egy fajta gyanánt szerepel, egyenesen csak tollhibának kell mondanom.

Évek óta sokat, nagyon sokat költenek nálunk a különböző külföldi tyukfajták meghonosítására, s ime most, hogy ki lehet mutatni: Mily arányban terjedtek el és fejlődtek az idegen tyukfélék, s mily eredményt értek el velők a hazai tenyésztéssel szemben? egyszerűen csak „tyukfélékről” van szó, mintha az egészet egy kaptafa alá lehetne vonni, s nem is volna szükséges az itt rejlő lényeges különbséget feltüntetni.

Az elmondottakból tehát látható, hogy nagy a zavar mindenfelé, s a feltárt statisztikai kép fogyatkozásokkal teljes. Pedig a dolog megérdemelte volna, hogy mindenütt, de főleg a marhánál, lónál, juhnál, sertésnél kimerítő és megnyugtató felvilágosítást nyerjünk. *Virágh Elek.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

492. kérdés. Gazdaságunkban 40 drb. göbolyt állítunk be, melyeket a helyes táparány szerint óhajtanék takarmányozni a következő rendelkezésekre álló takarmányokból: idei jó minőségű rétszéna, buzaszalma, buza — és zabtörök, tengeridara és takarmányrépa. Miután a helyes arányt nem tudom összeállítani, kérem, hogy kellene a nevezett takarmányokból etetnem a hizlalás tartama alatt, hogy a helyes táparányt megterhessem?
P. Bélahalmi gazdaság. T. J.

493. kérdés. Gazdaságomban nagyobb mennyiségű lenese termelt, melyért, minthogy kissé zsizsikes, csupán 4 frtot ajánlanak. Azt hiszem, gazdaságosabb megdaráltatni és fel-etetni. Csodálkozásomra sem Cselkó és Kossutány „Takarmányozástan”-ában sem német írókban nem találom utmutatást a lenese tápértéke iránt. Bátorodom tehát felvilágosítást kérni arra nézve, mily emésztendő tápanyagokat tartalmaz a lenese, és minő a táparánya; etethető-e fejős tehennel, avagy helyesebb azt hizóknak adni és mily mennyiségben?
Duka. Dr. R. J.

494. kérdés. Tény-e az, hogy a szeszgyári moslékkal való hizlalás következtében ragályos tüdővész üthet ki az állatok között? Kérek továbbá utasítást arra nézve, mely óvintézkedések szükségesek, hogy az állatok az u. n. moslékesömört meg ne kapják.
P.-Antalháza. S. M.

495. kérdés. A „Köztelek“ f. évi 16. számában „Egy figyelemre méltó hazai husjuh tenyészet“ ezim alatt egy cikk jelent meg, melyben egyéb figyelemre méltó dolgok között az is mondva van, hogy a fiatal bárányok a májmételetől egy erélyes gyógyszer alkalmazása után megszabadítottak.

Tekintve azon körülményt, hogy nagyon sok juh pusztul el különösen nedves esztendőkből ezen betegségben, mivel ellene eddig biztos gyógymód ismeretes nem volt, kérem ezen gyógymódot e lapok hasábjain ismertetni.

Nádasd.

S. S.

Feleletek.

A hagyma eltartása télen.

Felelet a 488. számú kérdésre. A tavaszi elrakásra szánt dugdughagymák és nem gumók még most okvetlenül átválogatandók és közülük a romlottak épp úgy eltávolítandók, mint a zöldes, tehát hajtani kezdők is; mert ezektől a még épek is tönkre mehetnek. Az egészségeseket nem kell megtisztogatni, csupán a szemetet kell a romlottak közül kiválogatni, azután száraz, fagymentes, szellős helyen átteleltetni. E célra a fűthető dohányosimító pajta is igen alkalmas fog lenni; míg az azonban kiürül, fedje be hagymáit ponyvával, zsákkal vagy gyékényvel, enyhe napokon pedig szellőztesse, hogy meg ne fűlledjenek.

A „Köztelek“ márczius 13. számában a 460. lapon 149. számú feleletünk bőven foglalkozik ezen kérdéssel, tessék azt átolvasni, ott megtalálja a szükséges tudnivalókat. Azért nyilvánosak e feleletek, hogy mások is esetleg hasznukra fordíthassák, miáltal ők is, mi is meg vagyunk kímélve az ismétlésektől.

A. D.

A tényleges súly szerint való takarmányozás.

Felelet a 489. számú kérdésre. A tápláló anyag szabványok úgy készültek, hogy vegyi élettani és emésztési kísérletek útján meghatározták azon tápláló anyag mennyiségnek maximumát, egy bizonyos termelési irány mellett, melyet még a kísérletre szolgáló állatok teljesen és jól ki tudtak használni. Ezen maximumot az élősúlylyal hozták viszonyba és pedig úgy, hogy minden egyes esetben a tényleges, meglévő élő súlyra vonatkoztatták és jegyezték föl. Hogy pedig a számítás könnyebb lehessen, a kísérleti állatok tényleges élő súlyára vonatkozó adatokból, minden egyes alkalommal, 1000 kg. élő súlyra vonatkozólag számították ki a tápláló anyag szükséglet maximumát. Az ily számítások eredményeinek átlagából állították össze azután a tápláló anyag szabványokat.

Igy pl. megállapították, hogy a kísérlet képen beállított hizó állatok kezdetben csak tágarányu és kevés tápláló anyag tartalmu takarmányt használtak ki teljesen és hogy csak később, midőn már a hizottság bizonyos fokán állottak, voltak etethetők minden kár nélkül jobbal; végül, hogy a hizulás még későbbi szakában sem tudtak már annyi tápláló anyagot teljesen kihasználni azok, mint megelőzőleg.

Azon tápláló anyag mennyiség maximumát, melyet a hizulás különböző szakában ezen állatok még jól kihasználtak, mindig a tényleges súlyra vonatkoztatták és számították ki ebből, és állították össze a tápláló anyag szabványoknak a hizulásokra vonatkozó részét.

E szerint tehát a kérdést tevő helyesen járt el, midőn a takarmányozást a tényleges

állapothoz mérten eszközölte és így a takarmányt sem pocsékolta, mint hogy a szabványok számai is ilyen állapotra vonatkozólag vannak meg állapítva. Különböző ez kitűnik a kérdést tevő által említett Cselkó dr. Kosutány féle „Takarmányozástán“-ból is, melyben mintegy feltételeken van mondva csak, hogy a takarmányozás az eredeti elősúlyra vonatkozólag történjék . . . . . miután a hizó állatokat többnyire csak a hizulás kezdetén és eladásakor szokták meg mázsalni . . . . .

Egészen más kérdés természetesen az, hogy egyáltalán pazarolta e a takarmányt akkor, midőn a tápláló anyag szabványok szerint a tényleges állapotához mérten takarmányozta állatait?

Erre nézve az mondható, hogy ha állatainak tápláló anyag szükséglete nem volt kisebb annál, mint a mennyi a szabványokban a hizulás különböző szakáiban van feltüntetve, ez esetben helyesen járt el és takarmányát nem pazarolta, ellenkező esetben, ha állatai kevesebb anyag mellett is, éppen úgy termeltek volna, úgy takarmányozása pazarlással járt.

Ezt megítélni egyedül a kérdést tevő lett volna hivatva akkor, még midőn a hizulás tartott és pedig úgy, hogy probaképpen állatainak egy részével kevesebb, a másik részével több takarmányt etetett volna, és a harmadik csoportot az előirt módon takarmányozta volna. A mikor is az etetés eredménye — a súly gyarapodás — mintegy jelzőként állva döntötte volna a leghelyesebb takarmányozást, hogy t. i. állatai több vagy kevesebb vagy éppen a tápláló anyag szabványokban jelzett tápláló anyag mennyiség fölvétele mellett hasznosítanak-e legjobban és legelősebben?

Különböző is a tápláló anyag szabványok számaihoz szorosán ragaszkodni éppen a fentebb elmondottak miatt nem célszerű, mivel t. i. a szabványok számai csak több különböző kísérlet eredményéből összeállított átlag — és így csak utmutatóként szerepelhetnek, melytől azonban a helyes takarmányozásig az eltérés föl vagy lefelé különféle lehet. Ebből kifolyólag tehát, a szó szoros értelmében, nem akkor etetünk helyesen, ha a tápláló anyag szabványok számaihoz ragaszkodunk, hanem akkor nem pazaroljuk a takarmányt és akkor nem adunk keveset abból, ha takarmányozás által elért eredmény megfelel a feleletett takarmány mennyiségének.

Sztankovics János

Felelet a 490. számú kérdésre. A beküldött buzatóvekben található két mm. hosszú bábok a hesszeni légy álbábja, vagy bábtojái. Ezt a vetést a hesszeni légy azért támadta meg, mert korai volt; s abból az elpusztult részből jövőre semmi sem hajt ki újra, hanem az eddigi tapasztalatok szerint, elpusztulnak azok a szálak is, a melyek ez idő szerint még zöldeknek látszanak. Mert a hesszeni légy támadásának nyomai leginkább tavasszal válnak feltűnőkké, akkor, a mikor a vetésnek újra meg kellene indulnia. A hesszeni légyre vonatkozólag figyelmebe ajánljuk a „Köztelek“ 1894. év első felében, a 269. és 284. oldalain közlött terjedelmes ismertetésünket.

J. J.

A csillagfürt kesertelenítése.

Felelet a 491. sz. kérdésre. A lupinus magvak kesertelenítésére oly sokféle eljárás ismeretes, hogy azokról egész kis könyvet lehetne írni. Ez eljárások között sok az egyszerű és aránylag olcsó, de több a komplikált, a mely egyszermind drága is.

Megjegyezvén, hogy a csillagfürt bármely váltájának kesertelenítésére a jelzendő eljárások egyaránt alkalmasak, s hogy ez eljárások a lupinusnak mint olcsóknak, tápláló értékéből rendszerint levonnak; felem-

litem mindenképp, hogy tengerparti lakók közönségesen úgy kesertelenítik a lupinust, hogy zsákokban a tenger vízében áztatják, még pedig 8—10 óra hosszúig. Ezt a hatást a tömör konyhasó oldat is meg teszi.

Egy másik formája s kesertelenítésnek abban áll, hogy a magvak 75 fokú meleg vízben többszörösen kilugoztatnak, vagy aztán valósággal megőzöltetnek, vagy megfőzetnek, még pedig a következő eljárással.

24—36 óra hosszúig hideg vízben áztatjuk a magvakat, aztán leszűrjük róla a vizet s egy óra hosszúig főzzük a magvakat. Ezután kiöntjük azt teknőbe, mely két annyi vizet tartalmaz, s ebben tovább áztatjuk úgy, hogy a vizet legalább 3—4 szer megújítjuk, vagyis a régit leöntvén, friss vízzel pótoljuk. Így a lupinus állítólag csak 15—20% száraz anyag veszteséget szenved, s Kellner szerint tartalmaz még ily csillagfürt 67.5% száraz anyagban, 32.3% lényegtartalmu, 15.5% lényegtelen anyagot, 4.5% zsirt, 14.1% rozst és 1.1% hamut.

E két eljárás nem tulságosan körülményes, s így elég olcsó is, azért kivált az utóbbit ajánlom a kérdést tevő figyelmébe.

Ha azonban fűllesztő készülék fölött rendelkezik, ajánlatos, hogy lupinust, mint a burgonyát vagy répát szokás megőzöltje, s a szét főtt magvakat ezután még az imént mondott kilugozásnak a hideg vízben, alávesse.

M. K.

Takarmány összeállítás hizók számára.

Felelet a 492. számú kérdésre. Egyik vagy másik hasznosítási célnak megfelelő takarmány összeállítás, csak akkor készíthető, ha a takarmányok, melyeket e célra fel akarunk használni úgy mennyiség, valamint minőség tekintetében is megfelelnek a célnak. Ezek mellett szükséges már, hogy a tápláló arányuk is olyan legyen, hogy a különféle takarmányokat keverve, egyikből többet, a másikból kevesebbet véve, a helyes arány kihozható legyen az összeállításban, úgy azonban, hogy e mellett a keverék tartalmazzon annyi tápláló anyagot, a mennyi a hasznosítási célnak megfelel.

A kérdésben jelzett takarmányokból éppen ezért, helyes takarmány összeállítást készíteni nem lehet, mert bennük — kivéve a szénát — a tápláló anyagoknak egymáshoz való aránya tágabb annál is, mint a milyen arány mellett a hizók az első időszakban legjobban hasznosítanak.

A hizóknak ugyanis az első időszakban 1: 6.7 arányu takarmányt kell adagolni, míg ezen takarmányok közül a széna tápláló aránya szűkebb ennél csak (1: 6.0-hoz), a többi jóval tágabb (a répáé 1: 10.2, a tengerié 1: 8.6, a buzapolyváé 1: 24.0, a zabpolyváé 1: 20.4, a buzaszalmáé 1: 45.7). Epen ezért ha ezeket bármilyen módon keverjük is, még ha úgy is, hogy a szénából az etethető maximumot vesszük bele az összeállításba, még akkor sem fogjuk elérhetni a helyes arányt a tápláló anyagok között, még a hizulás első szakára megfelelőt sem, annál kevésbé a többi szakra, midőn az arányuk még szűkebbnek kell lenni.

Ezek miatt minthogy a kérdésttevő állatait, helyes tápláló arány mellett a tápláló anyagszabályok értelmében akarja hizlálni, szükséges, hogy oly abrak takarmányt szerezzon meg be (olajgyári hulladék, szárított szeszmoslék, stb.), melyben a tápláló arányerők megvannak, hogy így ezt a jelzett takarmányokhoz hozzá keverve, a keverék tápláló anyagai között is meglehessen a kívánatos helyes arány.

Ha ily anyag beszerzésére hajlandó, ismétlje kérdését s akkor szívesen közzölünk alkalmas összeállítást.

Szt. J.

Megbív
kongr
Az agrá
Tárza.A dohá
csomó
táczióA esáko
Tejelő tUj műv
Szerbia
Nézetek
tésrőlLevelsz
A tényl
A csilla
TakarmVegyese
Megbiza
beszerA föld
Hanya
Angliá
esépléA vé
A mag
egyes
szettelKereske
Budapes— Ha
idők á
Szeszvásáro
vásáro
Budapmarhav
sertésv
forintMe
ter Vásd
kost Ara
gazdaságHa
tag. való
pítő tagjaGróf Jan
közéletéb1839-ben
a Szécher1848-ban
Magyarortával hus
főispáni rhalála szé
gos Magykeny rész
elhunyta

f. hó 28-i

In
egerőlenult ké
Löffler-f

typhi m

lami ba

tenbille

letőleg

terítése

nak. Me

gához o

A
tai. Dar

minőség

az orszá

cziókra,
Többek
s kijelen

bajok sz

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Meghívó. — Meghívó. — A III. országos gazda-	
kongresszus kiadványai	1901
Az agrárizmus és a kiegyezés. R. Gy.	1901
Tárca. Kétféle orvosság. <i>Buday Barnabás.</i>	1992
Növénytermelés.	
A dohány szinesedésének kellekei, szárítása és	
csmózára való alkalmatosságáról a fermenta-	
ció sikere érdekében. <i>Fejér Viktor</i>	1903
Allattenyésztés.	
A csáki és gáspártelegi ménesek	1904
Tejelő tehének hasmenése	1905
Irodalom.	
Uj művek.	1764
Szerbia	1906
Nézetek a mezőgazdasági statisztikai adatgyű-	
tésről. <i>Virágh Elek</i>	1907
Levélsekény	1907
A tényleges súly szerint való takarmányozás	1908
A csillagfűrt kesertelenítése	1908
Takarmány összeállítás hizók számára	1908
Vegyesek.	1508
Megbízatus. — Halálozás. — Házasság. — Ingyen	
beszerezhető Löffler-féle egérölő bacillus. —	
A földmivelésügyi miniszter nyilatkozatai. —	
Hanyatló lóhermagarak. — Agrártörökvények	
Angliában. — Czirokszakáltság, czirokszak-	
eséplés és mesterséges szárítás bemutatása. —	
A védőójtás eredményének megállapítása. —	
A magyar gazdasztek és erdősiztek országos	
együlete. — A „Mezőgazdasággal és erde-	
sztettel foglalkozók nyugdíjintézete”. — A pest-	
megyei gazdasági egyesület közgyűlése. —	1910
Kereskedelem, Tőzsde.	1910
Budapesti gabonatőzsde. — Abraktakarmányok.	
— Határidők árfolyama Budapesten. — Hatá-	
ridők árfolyama külföldön. — Vetőmagvak. —	
Szeszüzlet. — Élelmiszkek a budapesti heti-	
vásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Allat-	
vásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. —	
Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti szuró-	
marhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai	
sértésvásár. — Ingatlanok árverései (20000	
forint becsértéken felül).	1912

Megbízatus. A földmivelésügyi m. kir. miniszter *Vásárhelyi József* lőkősházai lakost és földbirtokost Aradvármegye eleki járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízza meg.

Halálozás. Gróf *Jankovich László* főrendiházi tag, valóságos b. titkos tanácsos, az O. M. G. E. alapító tagja a napokban az Szőlős-Győrökön meghalt. Gróf *Jankovich* élelnek szerepet játszott Magyarország közéletében. Mint a verőcei kerület képviselője már 1839-ben tagja volt a magyar képviselőháznak, a hol a Széchenyi és Deák által vezetett párthoz tartozott. 1848-ban Verőce megye főispánjáról lemondott és Magyarországra költözött. Az alkotmányos idők beálltával huszonhat éven át viselte Somogy vármegye főispáni méltóságát. Gróf *Jankovich* 79 évet élt és halála széles körben keltett részvétet. Mint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület alapító tagja tevékeny részt vett annak működésében s kiváló tagja elhunyt feletti részvételének az igazgató-választmány f. hó 28-iki ülésében jegyzőkönyvileg adott kifejezést.

Ingyen beszerezhető Löffler-féle egérölő bacillus. Sok oldalról nyilvánult kérdezősködésre tudatjuk, hogy a Löffler-féle egérölő bacillus (*Bacillus typhi murium*) tenyészetét a m. kir. állami bakteriologiai intézet (Budapest, Rottenbiller u. 23. sz.) egyelőre ingyen, illetőleg csak a szállítási költségek megtérítése ellenében küldi meg a gazdáknak. Megkeresések az intézet igazgatóságához czimezendők.

A földmivelésügyi miniszter nyilatkozatai. *Darányi* földmivelésügyi miniszter ezen minőségben f. hó 27-én szólalt fel először az országgházban, válaszolva azon interpellációkra, melyek még elődjéhez voltak intézve. Többek között a munkáskérdésről nyilatkozott s kijelentette, hogy az ez irányban érezhető bajok szanálása gondját fogja képezni. A sertésvész, illetőleg a kőbányai piac helyzetéről adott ezután felvilágosítást a miniszter, kifejtve, hogy a vész elfojtása, valamint Kőbánya lehető fertőtlenítése érdekében minden intézkedés foganatosított és az már dezinficiálva van, minek alapján ha a szakértő közege ajánlani fogják, ideiglenesen megnyitni szándékozik a piacot. A piac decentralizálását, illetőleg a miniszter még nem kíván állást foglalni, de annyit már

most is kinyilatkoztat, hogy végleges sertéspiacnak csak oly piacot fogadhat el, a hol megfelelő vízzel és vízvezetékéről gondoskodva van. Ez ügyben a miniszter vegyes tanácskozmányt szándékozik tartani az összes érdekeltek meghallgatásával. A börze reformálásáról illetőleg *Darányi* kifejtette, hogy a pénzügyminiszteriumban már dolgoznak egy tervezeten, a melynek alapján a börzét megfogják adóztatni. A tervezetet nem ösmerve nincs módunkban hozzászólani, de a miniszter ígéretét örömmel vesszük tudomásul. A legfontosabb nyilatkozatot a malomkérdésben tette a miniszter. E kérdés lényege ismert a gazdaközönség előtt úgy, hogy annak részletezésétől eltekinthetünk. A miniszter az őrlési engedélyről szólva hangsúlyozza, hogy az O. M. G. E., mely ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozott, az őrlési kedvezménynek mint ilyennek megszüntetését nem proponálta, hanem sürgeti és kívánja, hogy megszüntessenek azok az anomáliák, a melyek ezen vámkedvezményvel járnak. Kijelenti továbbá, hogy a kormány e kérdést fel kívánja venni a küszöbön álló kiegyezési tárgyalások keretében és az 1882. XVI. t.-cz. X. cikkének olyan magyarázatot kíván adni, hogy minden félreértés ki legyen zárva és a közzgazdaságnagy érdekei meg legyenek óva. A miniszternek az O. M. G. E. állásfoglalását illető kijelentésére meg kell jegyeznünk, hogy az tévedésen alapul, s bizonyára annak tudható be, hogy e szövevényes kérdésben mint új ember még nem elég tájékozott. Az O. M. G. E. nem kívánta az őrlési engedély megszüntetését, de igenis kívánja azt, hogy az 1882. XVI. t.-czikk odabóvították ki hogy az ezen alapuló őrlési engedélyvel üzött visszaélések a jövőben elkerültesse. Így az őrlési engedélyvel behozott buza sem belföldi kereskedelem, sem hazai fogyasztás tárgyát nem képezheti, a malmoktól az összes behozott buzamennyiségnek megfelelő liszt kivitele megkövetelendő és csak a tényleg kivitt lisztmennyiségnek megfelelő vám-visszatérítésben részesüljenek, mely az őrlési engedély útján behozott buzamennyiség 70%-ánál magasabb ne legyen. Az idegen gabonának engedélyezett szabad raktárak megszüntetendők s elrendelendő, hogy az őrlési engedélyt törvényesen élvező malmokon kívül senki más idegen gabonát ki ne rakhasson, ne raktározhasson a vám előzetes és vissza nem téríthető lefizetése nélkül. E kívánságok lényegesen mást jelentenek mint a mit a miniszter a O. M. G. E.-nek imputál.

Hanyatló lóhermagarak. Az utolsó években minden mezőgazdasági terményben nagy árhanatlás állott be, de egyiknél sem oly óriási mértékben, mint a heremagnál, melynek ára a tavaszi 60—65 frtról az idén 30—35 frtra, tehát a felére szállott alá. Hogy mily okok idézték elő ezen nagy mérvű árdevalvációt, azt most nem kutatjuk, de egészen pozitíve kimutatni nem is áll módunkban; hogy azonban ezen árhanatlás mesterseges uton idéztetett elő bizonyítja az, hogy a szolnok-dobokam. gazdasági egyesület által létesített heremag értékesítési szövetkezet, mely a külföldre direkt eladásokat eszközöl 45—50 frtos áron adja el a heremagot, tehát egy harmaddal előnyösebben, mint a hogy azt Magyarországon értékesíteni lehet. E körülményre felhívjuk gazdáink figyelmét s közöljük azon külföldi czégeket, melyek a heremag értékesítési szövetkezetnél már eddig is vevőkül jelentkeztek:

Weiner és Eisner, Pilsen; Arnthal és és Horchitz, Gebr. Hamburg; Albert Alex.

Katz, Görlitz; J. Schmitz, München; Pomm. Landw. Hauptgenossenschaft, Stettin; Müller és Brodtmann, Hannover; Ottó Fritz, Hamburg; Becker és Bollman, Münster i. W.; Kommnich és Bertram, Neustadt b. Pinne, Posen; J. és P. Wissinger, Berlin; Francz Mauliszsch, Hainichen; H. Itzenplitz, Köln a. Rh.; Adolf Blum és Popper, Bécs; H. H. Weinstein, Eisenach; Brüder Frank, Prága; Francz Hermann, Grätz; Maurice Leicht, Páris; M. Kirschstein, Culm; J. Preuss, C. F. Köhler, Zwönitz; Julius Cohen, Posen; Adolf Becker, Aethen O. S.; G. M. Rabus, Nürnberg. Kívánatosnak tartjuk, hogy gazdáink igénybe vegyék az értékesítési szövetkezet nyújtotta előnyöket, mi által bizonyos körök machinációit sikeresen fogják ellensúlyozhatni.

Agrártörökvények Angliában. *Salisbury* lord, az angol kormány feje a napokban azt a kinyilatkoztatást tette, hogy komoly megfontolás tárgyává tette a kormány a mezőgazdasági körök azon kívánságát, hogy az idegen lisztre vám vetessék. Ha e kormánynyilatkozatnak melléje állítjuk *Balfour*nak, a kormány másik jelentékeny tagjának a bimetalizmus melletti nyilatkozatait, úgy lehetetlen nem konstatálnunk egy új irányzat lábrakapását az angol politikai körökben. A korlátlan szabad kereskedelmi irányzat nemcsak a mezőgazdaság pusztulását vonta maga után Angliában, de e kiváló nemzetfentartó elem pusztulása oly konzekvenciákkal jár, melyek a társadalom egészséges fejlődésére károsan hatottak. Az angol mezőgazdasági viszonyok tanulmányozására kiküldött parlamenti bizottság működésének köszönhető az angol kormánykörök közzgazdasági politikai felfogásának ez irányváltoztatása, a szabad kereskedelemben a védvamos rendszer felkarolása, az agrár érdekek istápolása. Ránknézve az angol közzgazdasági politika ez irányváltoztatása nemcsak annyiban bir jelentőséggel, hogy az agrárszermékek egy eddig ez irányban teljesen érintetlen talajt sikerült megnyerni s ezáltal a szabad kereskedelmi eszmék pártolójának legfőbb argumentuma, az angol politikára való hivatkozás elesett, mert a szabad kereskedelemnek ad absurdum való vivése az angol mezőgazdaságot végtromlásba döntötte s káros hatása az angol társadalmi viszonyokon is érezhető, de fontos ránk nézve a védvamos irányzatnak éppen a liszt behozatalnál való életbeléptetése, mert ezáltal angol lisztkivitelünk érintetik, amely közel egy millio métermázsára tehető. Beláthatatlan következményekkel járna ez nagy malomiparunkra, amely termelését az idegen buza behozatalával legmagasabbra fokozta, hogy így legalább az üzem költségeik csökkentésével tartsa fenn versenyképességét a külföld piacain. Nagy malmaink eddig is az angol piacokon csak veszteséggel tudták elhelyezni terményeiket s ha a lisztvám csakugyan életbelép, úgy odairányuló lisztkivitelünk teljesen megszűnik s ez egy millio métermázsra lisztnek másutt piacot nem is teremthetünk, mert hisz liszt kivitelünk évről évre kiviteli piacainkra csökken. A kivitel erőszakolása káros következményeinek egy eklatáns bár mezőgazdaságunkat is károsan érintő példája folyik le szemünk előtt, a nagy malomipar bekövetkezendő válságával, a melyből az egyedüli kibontakozás a termelésnek a hazai viszonyokhoz való alkalmazkodása lehet csak. Nagy veszteségek fogják érni malomiparunkat, de ezt előre megjövendöltük, mert az ezirányban folytatott helytelen közzgazdasági politikának más következményei nem is lehetnek. Ma midőn minden ország közzgazdasági politikája arra irányul, hogy a hazai termelésnek biztosítsa piacait s e célból védvamosokkal védekeznek, a leghelytelenebb irányzat az, a meiy a kivitt oly téren is erőszakolja, amelyen arra nincs

is szükség. A magunk részéről azonban az előre látható nagy veszteségek dacára is nem féljük nagy malomiparunkat s az esetben, ha jövőben az termelésével a hazai fogyasztási viszonyokhoz alkalmazkodik, mert ekkor egy egészséges alapra fektetik fejlődését, amely talán nem nyújt pillanatnyi nagy nyereséget, de állandó hasznot biztosít.

Czirokszakálvásár, czirokmageséplés és mesterséges szárítás bemutatása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a jáász-nagykun-szolnokmegyei gazdasági egyesület által Kengyelen *Törk* Adolf bérletén rendezett czirokszakálvásár, czirokmageséplés és mesterséges szárítás bemutatása f. hó 26-án tartott meg nagy számu közönség jelenletében. A jelenlevők hiányos névjegyzékét az alábbiakban sikerült egybeállítanunk. gr. *Almássy* Kálmán, *Szilágyi* Emil Péczel, *Emperl* Ernő Békés, *Liptay* P. Mosonyi, ifj. *Sporzon* P. Debreczen, *Pólya* Béla Szolnok, *Ehrlich* Béla Fegyvernek, *Jurenák* Sándor Gács, *Ehrlich* Henrik Fegyvernek, ifj. *Jurenák* Sándor Ujkt., *Kerpely* Kálmán Debreczen, dr. *Oláh* Elemér Hm.-Vásárhely, *Schreiber* Miksa Pa-Póó, *Schreiber* Sándor T.-Keve, *Farkas* Akos Pa-Göböljárás, *Tasler* Jakab terménykereskedő és seprő és kefégyáros Orosháza, *Keszlerfy* uradalom, *Neuberger* és *Heller* seprőgyáros Zsolna, *Tombáts* E. és társa seprőgyáros Szeged, *Seltmann* Dezső, seprőgyáros H.-M.-Vásárhely, *Mocsy* László Hengyel, *Kovácsnay* Géza Tisza-Püspöki, *Herzfelder* Zsigmond Budapest, *Millosevich* József Gréda, ifj. *Pólya* Béla Szolnok, *Röck* Géza Szada, *Herkl* Ferencz Kenderes, *Schwarz* Ignác Fegyvernek, *Vince* Pál Kenderes, *Waldek* Arad-mácsa gyáros, *Nagy* Géza, N.-Várad, *Blascsok* Gyula Gorla, *Szekér* Lajos, Pa.-Póó, *Patay* József Tokaj, *Szabó* János, Csorvás, gr. *Almássy* Imre, *Blauer* Jenő Szuriberek, *Lator* István Ugoesamegye, *Ruffy* Pál Pa.-Krüt, *Mercz* József, Szolnok, *Antal* Sándor Jáász-Apáti, *Goldberger* Budapest, *Forster* Géza Budapest, *Szilassy* Zoltán Budapest, *Rubinek* Gyula Budapest, *Cserháti* Sándor M.-Óvár, *Szalay* János Szolnok. A czirokvásáron résztvettek a következők: *Pólya* Béla Szolnok, *Ehrlich* Salamon Fegyvernek, gr. *Almássy* Kálmán, *Spitzer* testv. P.-Hatrongyos, br. *Harkányi* Jakab Pa.-Kegyel, *Patay* József Báj, *Szada* Béla Jáász-Kis-Ér., dr. *Schreiber* Lőrincz P.-Póó, *Törk* Adolf Kengyel, báró *Lipthay* Béla Nagy-Gréde, *Szűcs* Lajos Tokaj, *Szilágyi* Emil Tokaj, *Kubinyi* Márton Erdő-Tarsa, ifj. *Keszlerffy* János Pa.-Göböljárás, *Jurenák* Sándor Ujkt., *Seltmann* Dezső H.-M.-Vásárhely, *Schwarz* Zsigmond, Pa.-Szentiván, szolnoki gazd. egylet. A kiállított minták 1000 mm-ásánál több cziroktot képviseltek. Ebből eladatott *Ehrlich* Salamon 400 mm-ás tétele, melyet a zsolnai czirok seprőgyár képviselője vett meg. A kiállított czirok legnagyobb része igen silány minőségű volt, miután az idei év a cziroktermelésre nézve egyáltalán nem volt kedvező. Ez, valamint a magasra szabott árak oka annak, hogy a gyárosok a vásárlástól tartózkodtak. A legnagyobb baj azonban az, hogy tulajdonképpen nagyobb fogyasztásra képes czirok seprőgyárakkal nem is rendelkezünk és ha a nyers czirokkiviteléről nem gondoskodunk úgy csakhamar tultermelés fog beállni e terményben. A czirokvásár és czirokmageséplés bemutatásról *Kerpely* Kálmán és ifj. *Sporzon* Pál debreczeni gazd. tanintézeti tanárok fognak növénytermelési szakosztályunk legközelebbi ülésén beszámolni és így ez ülésben fog a szakosztály határozatokat hozni a czirok értékesítés ügyében is.

A védőoltások eredményének megállapítása. A földmivelésügyi miniszter a védőoltások eredményének biztos megállapítása tárgyában az összes törvényhatóságokhoz a következő rendeletet intézte: A védőoltások eredményének biztos megállapítása

érdekében elrendelem, hogy a védőoltások szabályozása iránt mult évi június hó 15-én kelt itteni rendeletben körülírt adatokat az ojtást végzett állatorvosok, illetve gyakorlatra jogosított gyógykovácsok is az idézett §-ban megállapított határidőben az ojtás helyére illetékes kerületi állami állatorvosnak küldjék meg. Az állatorvos, vagy állatorvosi gyakorlatra jogosított gyógykovács, a ki jelen rendeletem ellen vét, a fent idézett rendelet 27. §-a alapján és ennek értelmében büntetendő.

A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete 1895. december hó 5-én esütörtökön d. u. 3^{1/2} órakor az intézet hivatalos helyiségében IX. Lónyay-utca 7. választmányi ülést tart. A tárgysorozat következő: 1. A mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása. 2. Két hitelesítő tag kiküldése. 3. Ügyvezetői jelentés. Tagok mozgalmá. 4. Kongresszusi bizottság jelentése. 5. Kérvények, folyamodványok. 6. Folyó ügyek.

A „Mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete” 1895. december hó 5-én esütörtökön d. u. 4 órakor az intézet hivatalos helyiségében IX. Lónyay-utca 7. igazgatósági ülést tart, melynek tárgysorozata következő: 1. A mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása. 2. Pénztár és könyvelés megvizsgálása. 3. Igazgatói jelentés. 4. Folyó ügyek.

A pestmegyei gazdasági egyesület közgyűlése. A pestmegyei gazdasági egyesület f. hó 24-én tartotta rendes őszi közgyűlést *Beniczky* Lajos alispán elnölete alatt. Az egyesületi titkár által beterjesztett jelentése szerint az egyesület igazgatói választmánya a járási választmányai ellátják mindazokat a teendőket, a melyeket az 1894. évi XII. t.-cz. a mezőgazdasági bizottságok tevékenységi körébe utal. E tekintetben az egyesület általában véve szervezkedve van. Az ig.-választmány javaslatokat dolgozott ki: a faiskolákról, az állattenyésztésről, a birtokhatárjelzésről, az utak fásításáról, a kártékony rovarok irtásáról, a szerb tövis irtásáról szóló szabályrendeletekre nézve. A rendes és kedvezményes tagok száma megszaporodott s három alapító is lépett be, 100-100 frtal. Foglalkozott az egyesület a „Somogyi pontok” az „Oláh buza behozatala” s az Ausztriával fennálló vám és kereskedelmi szerződés ügyével s az idevonatkozó javaslatot az O. M. G. E.-hez tették át. Közreműködött az egyesület az apa állatok megvizsgálásnál s tenyészállatokat osztottak ki, még pedig a községek részére kedvezményes áron. Hat községben állatdíjazást rendeztek. A halasi kert berendezését folytatták s mert a kezdet nehézségeit már leküzdötték, remény van arra hogy egy év alatt az első berendezést már befejezik. A tíz holdas szőlőtelep igen szépen áll, a faiskolában azonban a mult évi szárazság és az idei nyáron át tartott aszály igen nagy károkat okozott, mert sok ojtvány kipusztult. Pályadíjakat tűztek ki a a célszerűen berendezett kisebb amerikai és homoki szőlőtelepek jutalmazására, a mely célra 30 darab aranyat fordítottak. A szőlőtermelés kérdésével kapcsolatosan, *Károlyi* Sándor gróf azt az indítványt tette, hogy az egyesület intézzen fölíratot a földmivelésügyi miniszterhez, kérve tőle a szőlőterületek rekonstituálása körül, teendő erélyesebb intézkedéseket. Az indítványt általános helyesléssel fogadták. A lótenyésztés ügyét szintén sikeresen intézte az egyesület s négy helyen kielégítő, két helyen pedig jó eredménnyel rendezett lódíjazást, a mely célra 300 frtot fordított. A közgyűlés az előterjesztett jelentést tudomásul vette s aztán hozzájárult az egyesület 1896. évi működésének programjához. A költségvetés szerint a jövő évben a bevétel 7.932 frt. 60 kr. a kiadás pedig 8264 frt, a fedezeti

hiány tehát 331 frt. 40 kr. A közgyűlés elhatározta, hogy az esetleges hiány pótlására a vármegye közönségét kéri föl.

Kertbirtokosok minden szükségletüket, a mi kertjük számára: magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyákból és szerszámokból kell, legmegbízhatóbb és legjobb minőségben a legutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, a ki az ezen szükségletekre vonatkozó, gazdagon illusztrált árjegyzéket a vásárolni szándékozónak ingyen és bérmentve megküldi.

Megjelent a „Köztelek Zsebnaptár” és „Köztelek Évkönyv” 1896. évre. Szerkesztik: *Rubinek* Gyula és *Szilassy* Zoltán az O. M. G. E. titkárai. A két könyv előfizetési ára 150 frt; bolti ára 2 frt. Postadíj 10 kr. Előfizetések lapunk kiadóhivatalába küldendők.

TÉLI KURA

rheuma, köszvény, ischias stb. ellea Szt.-LUKÁCS-fürdő r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő,

douche-massage, iszapforogatók. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fűtött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vízben. Prospektust küld az igazgatóság.

Lapunk mai számában megjelent „Exicator” hirdetésre felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Lapunk legutóbbi (95.) számának kis hirdetési közé foglalt *Suszték* József fajaromfi tenyészdeje Rimaszombat „fajaromfi eladó” cz. hirdetésébe sajtóhiba csuszott be, a mennyiben a feltüntetett árban mindenkor 1—1, azaz egy kakas egy tojóval, csupán a hollandinál egy kakas 3 tojóval értendő.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

November 21-iki jegyzések 100 kg.-kint.

Búza	uj	74-75 kiló	—	—	3 óra
Tiszavidéki	uj	74-75	6.70-6.80	6.80-6.95	
—	—	78-79	6.90-7.15	—	
—	—	80-82	—	—	
Pestvidéki	—	74-75	6.65-6.75	6.70-6.90	
—	—	76-77	6.85-7.10	—	
—	—	80-82	—	—	
Fehérmegyei	—	74-75	6.65-6.75	6.70-6.90	
—	—	76-77	6.85-7.10	—	
—	—	78-79	—	—	
—	—	80-82	—	—	
Bácskai	—	74-75	6.75-6.85	6.85-7.00	
—	—	76-77	6.95-7.20	—	
—	—	78-79	—	—	
—	—	80-82	—	—	
Bánsági	—	74-75	6.65-6.75	6.70-6.90	
—	—	76-77	6.85-7.10	—	
—	—	78-79	—	—	
—	—	80-82	—	—	
—	uj	76-77	—	—	
Északmagyarorsz.	74-75	—	—	—	
Rozs	I.	—	6.30-6.40	—	
—	II.	—	5.—5.20	—	
Árpa, takarmány	—	—	5.50-6.30	—	
—	égetni való	—	6.80-8.00	—	
—	sörfőzdei	—	6.25-6.65	—	
Zab	—	—	4.10-4.25	—	
Tengeri	—	—	—	—	
Káposzta-repeze	bánsági kivételével	—	—	—	
Köles	—	—	—	—	

Budapesti gabonatőzsde. 1895. november 28-án. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése a „Köztelek” részére.)

Az e heti időjárás egészen őszi jellegű többnyire ködös nedves hideg volt csak némely vidéken az ország északi részén havazott. Nagyon kívánatos volna ha vetéseinket egyhamar hórétteg borítaná nehogy a vetések az óriási fagyoktól kárt szenvedjenek.

A külföldi tőzsdék üzletmenete mindenütt igen lanyha volt.

Amerikában a készletek nagybodása folytán a kínálat igen sűrű volt, és dacára annak, hogy a kiviteli kereslet megélné, a spekuláció mégis folytonos realizálásokat által az árakat nap nap mellett lejjebb nyomta.

Angliában a tengertuli hozatalok nagybodásával a vételkedv kissé csökkent és habár nagyobb visszaesés nem állott be, az üzlet mégis nagyon vontatottan indult meg és a fogyasztók csak a legszükségesebb beszerzéseket eszközölték.

A francia és német piacok elég jól tartották magukat és az árak a múlt héthez képest nem igen változtak és csak a forgalom mozgott szűk keretben.

Saját piacunkon nagy üzletelenség uralkodott, és főleg készáru búzában konstátálhatunk nagyobb árvisztaesést, mert malmaink kik a tervezett redukció folytán áru beszerzéseiket is csökkentik, csakis árengedménnyel vettek részt a bevásárlásban. s így csak kisebb mennyiségekkel egészítették ki készleteiket.

Asztriai tartományok részére sem mutatkozott kereslet, ami főleg a gyenge lisztüzletnek tulajdonítható, melyről most általánosan panaszkodnak. Hogy nagyobb áresés nem következett be főleg a rossz közlekedési viszonyoknak tudható be, mert a kínálat nem volt sűrű és csak a már uton levő áru kínálatot eladásra. A téli hónapokban nem számíthatunk nagyobb árvaltozásra, mert igaz ugyan, hogy a készletek helyben más évekhez képest kisebbek, de mert az árutulajdonosok a tavaszi kampagnak alig fogják bevárni, hihető, hogy a téli hónapokban fogják arbitrag engagementeiket feloldani és raktáraikat successive eladásra hozni. Másrészt a külföldi tőzsdék kedvezőtlen árvizonyai visszaretentik a spekulációt nagyobb transzaktiótól és inkább vontatott üzletmenetnek, mint áremelkedésnek nézünk elébe. A heti forgalom nem volt nagy és mindössze 120,000 mm. tehető, melynek 1/3 része ismét idegen buza fajokból állt, az árhanyatlás pedig körülbelül 10-15 krt tesz ki.

Rozs. E cikket teljesen el volt hanyagolva, sem elküldési czélokra sem a helyi fogyasztás nem vásárolt és csak kisebb tételek kerültek eladásra 1.25-1.30 frttal. A Galiczia felé gravitáló állományok sem részesültek ezuttal figyelemben.

Árpa változatlan. Finom fajokban szünetelt a forgalom, etető áru 4.90-5.10 frt között talált elhelyezést.

Tengeri a határidőpiacon olcsó jegyzései folytán a készáruüzlet is igen nyomott hangulatban volt és mert a kínálat túl szárnyalta a vételkedvet, csak lényegesen olcsóbb árak mellett talált új áru vevőre. A fogyasztók még nem igen láttak hozzá a vételhez, mert későbbi olcsón remélik szükségleteiket beszerezni. Budapesti paritással promt áru 3.80-3.84 frtot jegyez.

Zab. Az előző hét szilárdsága folytán sok árut kontumáltak és így a fogyasztók látva a sűrű kínálatot csak lényeges árkonzesszió követeltek, mit árutulajdonosok akarva nem akarva kénytelenek voltak elfogadni. A heti forgalom mintegy 5-6,000 mm. tehető és mult héthez képest 20-25 krral olcsóbban zárulunk.

Határidőpiacon nagy stagnáció uralkodik. A külföldi tőzsdék lanya üzletmenete nálunk éreztette hatását, a spekuláció elkedvetlenítve nem igen mer újabb ügyletekbe becsátkozni. A forgalom nagybárá csak lebonyolításokból állott.

Kenyérmagvak csak mérsékelt árhanyatlásban részesültek, míg takarmány cikkek, főleg tengeri érezhetően olcsóbbodott.

Repcze üzletelen, jegyez nominel 10.85-10.90 frt.

Határidők árfolyama Budapesten.

	nov. 26.		nov. 27.		nov. 28.	
	legal.	legm.	legal.	legm.	legal.	legm.
Búza						
Őszre						
Máj.-jun.						
Tavasza	6.94	6.96	6.91	6.93	6.92	6.92
Tengeri						
Máj.-jun. 1896.	4.49	4.50	4.46	4.48	4.46	4.47
Október 1895.						
Zab						
Tavasza	6.19	6.21	6.13	6.15	6.13	6.14
Őszre						
Repcze						
Aug.-szept. 1896.	10.85	10.90	10.85	10.90	10.85	10.90
Rozs						
Aug.-szept. 1896.						
Tavasza	6.33	6.34	6.28	6.30	6.28	6.30

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös here. Az üzlet szűk keretben mozgott, mert ugylátszik, hogy a termelők egy része a jelenlegi nyomott árak mellett nem hajlandó az eladásra. A mi e héten kínálva lett, tekintet nélkül a minőségre, azaz úgy nagyszemű, mint aprószemű mag, a mult heti áron könnyen volt elhelyezhető.

Lucernát sűrűn ajánlanak, de a külföldi áruverseny következtében és a visszamenő árirányzat dacára a kínálatra került képleteknek csak csekély részén lehetett tudalni.

Répmagnál újabb árcsökkenés nem állott be, és alig is fog beállni, sőt a tényleges szükséglet közeledtével inkább emelkedő irányzat várható. Eme feltevést a jegyzések alacsonyossága indokolja, valamint az, hogy a termés még sem oly bő, mint eleinte egyes termelővidékekről híreszteltetett.

Jegyzéseink nyersáruért 100 kilónként Budapesten: Vöröshere 35-45 frt. Lucerna 36-44 frt. Baltacsim 10-10 1/2 frt. Tavasz bukó 6.00-6 1/2 frt.

Határidők árfolyama külföldön.

	NOV. 28.	ár-emelkedés	árcsökkenés
Bécs (100 kgrként frtban.)			
Buza tavaszra	7.25		2
" őszre			
Rozs tavaszra	6.65		2
" őszre			
Zab tavaszra	6.46		11
Tengeri új 1896.			
Buza máj.-jun.			
Rozs máj.-jun.			
Zab máj.-jun.			
" őszre			
Tengeri máj.-jun. 1896	4.79		3
Új repce aug.-szept. 1896.	11.25		5
Berlin (100 kgrként márkában.)			
Buza máj.	147		
" decz.	142 3/4		3/4
Rozs máj.	122 3/4		1/2
" decz.	116 3/4		3/4
Zab máj.	120		1
Új tengeri			
Zab decz.	119 1/2		1/2
Páris (100 kgrként frankban.)			
Buza folyó hóra	18.30		
" decz.	18.40		20
" 4 hó márcz.-tól	19.30		10
" 4 hó első	19		10
Liszt folyó hóra	41.25		15
" decz.	41.25		35
" 4 hó márcz.-tól	42.50		40
" 4 hó első	41.90		40
New-York (bushel-ként cents-ben.)			
Buza márcz.			
" nov.			
" máj.			
Buza decz.			
Tengeri máj.			

Heremagvak plombozása.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1895/96. idényben f. évi nov. hó 28-ig az alább megnevezett magkereskedők és termelők számára a következő mennyiségű vetőmagvakat plombozta le:

	Lucerna Lóhere Össz. métermázsza
Haldek Ignác Budapest	337
Gr. Teleki Arvéd, Drassó*	40
Beimel és Fia Budapest	13
Magy. mezőgazd. szöv.	30
Frommer A. H. utóda Bpest	23
Összesen	420

* Ezenkívül 45 q répa.

Szeszület.

Szész. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a "Köztelek" részére).

A szeszárak e héten változatlanul a mult heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Az üzletforgalom élénk és minthogy a regálbérletek ügye már véglesen el lett intézve, bérlők által meglehetősen nagy vételkedv mutatkozik és több kötés zárulva is lett.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kínálat e hét végén ismét élénk volt és minthogy a bécsi kontingens jegyzések szilárdabbak, több kötés létesült 13.75 frtig, felsőmagyarországi, baranya- és komárom-megyei állományokhoz szállítva.

Galiciából e héten kontingens nyersszesz azonnali szállításra 14.80 frton, december-februári szállításra 14.80 frton, november-májusi szállításra 14 2/3-14.75 forinton kelt el.

Morvaországból exkontingens szeszben több kötés létesült későbbi határidőkre 11.25-11.50 frton.

Szilésziából kontingens tripló szeszt 15.75 frton kínáltak és néhány kocsiromány el is kelt azonnali szállításra.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.50-14.75 frt.

Bécsi jegyzés 14.80-5 frt kont. nyersszeszért. Prágai jegyzés 50.70-50.80 frt adózott burgonya-szeszért.

Troppanai jegyzés 15.50-15.60 frt kont. tripló szeszért.

Lembergji jegyzés 14.80-15 frt kontingens nyersszeszért.

A kivitel néhány tételt mely Dél-Törökország, Trieszt és szállítva.

Finoméba 202 q finomított szesz országából.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegy. Kenyérmező, Temesvár 1/4 frttal olcsóbb.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomít.

51.75-52.25 frt. élesztő-szész 52.75-53. frt, szész adózva 50.75-51. frt, nyersszész adóza. 13.50-13.75 frt. Denaturált szész 18.50-18.75 frt.

Az árak 10.000 literfokként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendő.

Szárazmoslék: Lanya, üzletelen. 5.60 frton 100 kilónként zsák nélkül jegyeztek budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett.

Elelmicikkek a budapesti hetivásáron. 1895. év november 29-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a "Köztelek" részére.)

Haltvásár a haltéren. A fővámteri, Ferencz József-rakparti és haltéri piacra 16 helybeli halász és halkereskedő által 70 q. és vidéki kocsiakon 7 q. összesen 77 q kevert hal hozatott. A vásár élénk. Az árak q-ként 1-2 frttal emelkedtek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át: nagy élő 70-80, nem élő 40-60, közép nagy élő 50-70, nem élő 30-40, apró élő 14-26, nem élő 8-14 frtig.

Vad. Hozatott a fővámteri piacra vasp. 70 drb, hajón kb. drb, kocsin 124 db, gyalogárusok által kb. 75 db, összesen 275 db. A vásár élénk volt. A következő árak jegyeztek: nyul 1 db 130-160 krig, fogoly 80-90, vad réce ---, vad lud ---, fenyőmadár 1 csomó (4 drb) --- krig.

Hideghusvásár az István-téri élelmi piacon. 1895. november hó 29-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a "Köztelek" részére.)

Felhozott Budapestről 63 árus 48 db sertést, 20 db süldőt, 2500 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst. 600 kg. szalonnát, 400 kg. hájat. Vidékről és pedig: Czeglédre 13 árus 230 drb sertést, 600 kg. friss húst. Nagy-Körösről 9 árus 148 darab sertést, --- kg. friss húst. Turkeveről --- árus --- darab sertést --- kg. friss húst és --- kg. füstölt húst. Monoról 3 árus 24 darab sertést, 111 db süldőt. Nagy-Szekelyről 1 árus 13 drb sertést. Abonyból 1 árus 14 drb sertést. Madocáról 3 árus 23 db sertést. Gyöngyösről 1 árus 6 db sertést. Sár-Szent-Lőrinczről 1 árus 11 db sertést. Diósbényről 1 árus 8 db sertési, Dunapatajról 1 árus 5 db sertést.

A forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 54-56, 1 q 4700-5000, süldőhús 1 kg. 60-64, 1 q 5500-5600, füstölt sertéshus 1 kg. 70-72, 1 q 6800-6900, szalonna zsirnak 1 kg. 56-60, 1 q 5400-5500, füstölt szalonna 1 kg. 60-64, 1 q. 5800-5900, háj 1 kg. 58-62, disznózsir 1 kg. 62-64, 1 q 5800-6000, kocsonyahus 1 kg. 38-46, füstölt souka 1 kg. 76-80, 1 q --- krajczárig.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 4900 db, hajón kb. 800 db, kocsin kb. 1300 db, helybeli árusoktól kb. 1100 darab, összesen kb. 7100 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 110-130, csirke 65-120, (idei kiv. ---), kappan hizott 150-170, kappan sovány 110-120, réce hizott 200-300, (idei ---) réce sovány 160-180, lud (liba) hiz. 500-700, lud sovány 300-340 (idei ---), pulyka hizott idei 340-420, sovány 230-300, gyöngytyuk 120-130, galamb pecsenyének 40-50 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 700 db, kocsin 1900 db, gyalogárusok 150 drb., helybeli árusok 1400 drb., összesen 4150 drb baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 100-130, csirke 50-120, idei ---, hizott kappan 140-160, sovány 120-140, hizott réce 200-300, sovány réce 150-180, hizott lud (liba) 400-700, sovány lud 250-340, hizott pulyka 300-400, sovány pulyka 250-280, gyöngytyuk ---, galamb pecsenyének --- krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1500 pár hozatott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke 70-120, kappan hizott 160-180, sovány ---, réce hizott 200-220, sovány 120-160, lud hizott 600-700, sovány 350-400, pulyka hizott 350-500, sovány 250-300 krajczárig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 2500 db, árak drbja jércze 80-100, csirke 40-70, kappan hizott 80-90, réce hizott 100-150, félkővér 70-80, lud hizott 250-350, félkővér 200-220, pulyka hizott 180-250, félkővér 150-200, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 3700 drb., hajón kb. 6000 drb., kocsin kb. 18000 drb., helybeli árusoktól 36000 drb., összesen kb. 97000 drb. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db.) 3000-4000 kr., 100 drb 290-310 kr., tojás meszes 1 láda (1440 drb) 345)-3500 kr., 100 db. 240-250 kr. 1 db --- krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 4000 drb., kocsin --- drb, gyalogárusok 1800 drb, helyb. árusok 2500 darab, összesen 30800 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 230-280, 40 krért 13-16

drb., 1 láda 1440 dr b. 3200-3800, meszes tojás 1 db 2-3, 100 drb 200-230. 40 krért 14-17 drb, 1 láda 1440 drb 3250-3500 krig

Zöldjég. Hozatott a Ferenc József-rakpartra vasp. 400 q, az jón 5100 q, kocsin 150 q, helyb. árusok kb. 1¹⁰/₁₀ q, ösz. kb. 6950 q vegyes zöldség. A vásár k. N-gy. árak sárgarépa 100 cs. 200-300, 1 q, petrezselyem 100 cs. 200-300, 1 q, zeller 100 db 100-300, karalábé 100 db. 70-100, vöröshagyma 100 f. 300-1200, 1 q. 400-500, fokhagyma 100 f. 700-1400, 1 q. 1300-1400, fehérrepa 100 darab 200-300, vörösrépa 100 db 80-120, fejeskáposzta 100 db 150-450, kelkáposzta 100 drb 70-140, vöröskáposzta 100 db 300-600, fejes saláta 100 db, kötött saláta 100 db, burgonya 1 q 200-280, fekete retek 100 drb 80-140, hónapos retek 100 db, ugorka sav. való 100 darab, ugorka savanyu 100 db, zöldpaprika 100 db, tök 100 db sütni v., paradicsom 100 db, zöldbab 1 kg., zöldborsó 1 kg., zöldborsó fejtett 1 l., zöld tengeri 100 cső, fejeskáposzta 1 q krig.

Felhozott az újszásártéri piacra a szokott községekbeli székereken k. 1320 q, gyalog és helyb. árusok által 5 q, ösz. mintegy 1325 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 60-120, 1 q 180-220, fejeskáposzta 100 db 200-600, vöröskáposzta 100 db 250-700, kelkáposzta 100 db 80-120, paradicsom 100 db, 1 puttony, fejes saláta 100 db 80-120, kötött saláta 100 db, ugorka sav. való 100 db, ugorka savanyu 100 db, zöldbab hüvelyes 1 kg., zöldborsó 1 kg., zöldborsó fejtett 1 l. krig.

A Hunyady-terti piacra felhozott kocsin 400 q, gyalogárusoktól kb. 30 q, helyb. árusoktól kb. 120 q, ösz. 550 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 70-100, 1 q 200-230, fejeskáposzta 100 db 400-900, vörös káposzta 100 db 400-900, kelkáposzta 100 db 80-200, paradicsom 100 db, 1 puttony, fejes saláta 100 db 80-140, kötött saláta 100 db ugorka sav. való 100 db, savanyított 100 db, zöld paprika 100 db, zöldbab hüvelyes 1 kg., zöldborsó 1 kg., zöldborsó fejtett 1 liter krig.

Gyümölcs. Hozatott a Ferenc József-rakparti piacra vaspályán kb. 300 q, hajón kb. 80 q, kocsin 1 q, helyb. árusok által kb. 1000 q, összesen kb. 1380 q vegyes gyümölcs. A vásár lanyha volt. Nagybani árak: Fajalma 1 q 1200-1600, köz. alma 1 q 700-800, fajtörte 1 q, közönséges korbte 1 q 700-900, köz. dió 1 q 1600-2000, szilva magvaváló 1 q, szilva vörös 1 q, szilva aszalt 1 q 1800-2000, cseresznye faj 1 kg., seresnye köz. 1 q, meggy faj 1 q, meggy köz. 1 q, meggyó 1 q 2000-2600, gesztenye belföldi 1 q 800-950, gesztenye olasz 1 q 1400-1800, narancs 1 láda 400-450, citrom 1 láda 400-500, füge q. (idei) 1500-1550, barack 5zi 1 q, 100 db, barack kajszin 1 q, szőlő közönséges 1 kg. 30-35, szőlő csemege 1 kg. 40-50, dinnye, görög, nagy 100 db, kicsiny 100 db, dinnye sárga faj 100 db, közönséges krig.

Az újszásártéri piacra felhozott a szokott községekbeli vaspályán kb. 200 q, kocsin kb. 6 q, gyalog és helyb. árusok 250 q, összesen 456 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db, 1 kg., 1 db, közönséges alma 100 db 30-120, 1 kg. 8-14, 1 db, 1 puttony, körte faj 100 db, 1 kg. 16-20, 1 db 2-5, cseresznye faj 1 puttony, 1 kg., 1 liter, cseresznye köz. 1 puttony, 1 kg., 1 liter, meggy faj 1 puttony, 1 kg., 1 liter, meggy köz. 1 puttony, 1 kg., 1 liter, barack kajszin 1 puttony, 100 db, barack 5zi 100 db, dinnye görög, nagy 100 db, 1 db, kicsiny 100 db, 1 db, dinnye sárga faj 100 db, dinnye sárga faj 1 db, dinnye sárga köz. 100 db, dinnye sárga köz. 1 db, szőlő csemege 1 kg., szőlő köz. 1 kg. 30-40 krajczárig.

A Hunyady-terti piacra felhozott a szokott községekbeli vaspályán 10 q, kocsin 40 q, helyb. és gyalogárusoktól kb. 5 q, összesen kb. 53 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett, árak a következők: fajalma 100 db, 1 kg. 18-30, 1 db 2-8, köz. alma 100 db, 1 kg. 10-15, 1 db 1-2, 1 putt., fajtörte 100 db, 1 kg. 18-40, 1 db 2-6, vörös szilva 1 kg., magvaváló szilva 1 kosár (25-35 kg.), 1 kg., szilva magvaváló 1 liter, görög dinnye nagy 100 db, görög dinnye kicsiny 100 db, sárgadinnye faj 100 db, sárgadinnye köz. 100 db, szőlő külföldi 1 kg., szőlő csemege 1 kg. 50-60, szőlő köz. 1 kg. 35-40, szőlő köz. 10 kosár (18-20 kg.) barack 5zi 10 db krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1895. november 29-én. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a

szokott községekbeli 140 szeker réti széna, 61 szeker muhar, 48 szeker zsupszalma, 25 szeker alomszalma, 3 szeker takarmányszalma, 3 szeker tengeriszár, 9 szeker egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 900 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 240-320, muhar uj 220-280, zsupszalma 140-160, alomszalma 120-150, takarmányszalma, tengeriszár 125-140, egyéb takarmány, zabosbüköny 260-250, lóhere, luczerna, köles, sarju 210-250, szalmaszecska 180-210. Összes kocsi-szám 295, súly 236,000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1895. november hó 28-án. (A budapesti közbizottság és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 334 drb, egymint: jármos ökör elsőminőségű 6 drb, közép 99 drb, alárendelt 4 drb. Fejőstehén: fehér drb, tarka 173 drb, bonyhádi drb, tarka ökör drb, tenyészbika drb.

A fejőstehénvásáron igen sok vásárló jelent meg. A jó minőségű tehének 15 frt áremelkedés mellett gyorsan elkelték. A gazdasági marhavásár meglehetősen élénk lefolyású volt, mert jármos ökör kevés lett felhajtva. Az egyes vevők közül említhetők: Prága. Aurél (P-Liget) 24 drb, Horváth Z. A. (Örkény) 43 drb, Steiger Gyula (Fűr) 26 drb jármos ökör, Goldmann Mór (R-Csaba) 2 drb, Löwy Jenő (P-Péteri) 5 drb, Cséry L. (Péteri) 17 drb, Kohn L. (T-falva) 8 darab.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 305-310, középmínőségű jármos ökör 245-270, alárendelt minőségű jármos ökör 220, bekötni való forintig páronkint. Jármos bivaly jobb minőségű jármos ökör, tarka bekötni való ökör 26-30 ftig métermázsánkint elősulyban. Fejőstehénkért és pedig: Fehérszerű magyar tehén, tarka, kevert származású tehén 80-220, bonyhádi tehén 110-130 ftig drbonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1895. november hó 28-án. (A budapesti közbizottság és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2641 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 802 drb magyar és tarka ökör, 579 drb magyar és tarka tehén, 847 drb szerbiai ökör, 144 drb boszniai ökör, 111 drb szerbiai tehén, 69 drb bika és 89 drb bivaly.

Minőség szerint: 69 drb elsőrendű hizott bika, 2137 drb középmínőségű bika és 435 drb alárendelt minőségű bika.

A mai vágómarhavásárra 300 drbkal kevesebb lett felhajtva, mint mult heten. S minthogy ezen kis felhajtásból kivétel céljaira is történtek vásárlások és helyb. fogyasztásra szintén többet vettek, a vásár élénken folyt le. Az árak 1/2 frttal emelkedtek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 29-32, kivételesen, hizott magyar és tarka ökör középmínőségű 26-28, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 21 1/2-25, jobb minőségű magyar és tarka tehén 27-33, kivételesen tarka tehén 35, magyar és tarka tehén középminőségű 22-26, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 22-26, szerbiai ökör jobb minőségű 28-32, kivételesen, szerbiai ökör középmínőségű 26-27, szerbiai ökör alárendelt minőségű 26-27, szerbiai bika 21-28, szerbiai bivaly 15-23 1/2, kivételesen frtig métermázsánkint elősulyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1895. november 28. (10th Gyula kerületi vásárfelügyelő jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár a közép-szerű falhajtás daczára eléggé élénk volt. Az árak átlag kissé emelkedtek. Felhajtott ösz. 744 drb. Eladott 310 drb Jobb minőségű lovakból háts 7 db, eladott 3 db 110-130 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 18 db, eladott 8 db 115-230 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 12 db, eladott 5 db 130-190 frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 8 drb, eladott 4 drb 90-150 frtért, pony 4 db, eladott 2 db, 25-36 frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuváros ló stb.) 120 db, eladott 60 db 45-90 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 260 db, eladott 110 db, 35-40 frtért; alárendelt minőségű lovakból 315 db, eladott 118 db, 15-25 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 56 db, frt, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 4 db, frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott db, takonykór miatt a gypmesterhez küldetett db.

Ingtatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Table with 4 columns: Date, Location, Description, Price. Includes entries for Nov. 30 Mezőturi kir. atkvi ha-Schwarz 23682, Decz. 2 Budapesti kir. alkot.-u. br. Splényi 48260, Decz. 3 Egri kir. atkvi ha-Gencsi 29077.

Table with 4 columns: Date, Location, Description, Price. Includes entries for Decz. 17 Budapesti kir. alkot.-u. Somogyi 74677, Decz. 18 Budapesti kir. alkot.-u. Kopácsy 44598, Decz. 21 N-Kikindai kir. tvszék atkvi ha-Joanovics 29137, Decz. 21 Szegedi kir. atkvi ha-Becsei 29747, Decz. 23 Budapesti kir. alkot.-u. Ráner 22185, Január 12 Debreczeni kir. tvszék atkvi ha-Fodor 36690, Január 21 Budapesti kir. alkot.-u. Wohl 142613, Január 21 Egri királyi atkvi ha-Flamm 67510, Febr. 12 Kisvárdai kir. atkvi ha-Okolicsányi 61607.

Szerkesztői üzenetek.

H. A. Debreczen. Beküldött cikkét sajnálatunkra nem közölhetjük.

B. G. Lelle. A kérdéses fejtőgép miatt irtunk annak feltalálójához Londonba, hogy a kívánt adatokat velünk közölje. Mielőtt azok birtokában leszünk, tudomására fogjuk hozni az adatokat. Addig kérjük szives türelmét.

K. J. Ákli. A kéredezett társaság czime: „Hungária” országos vajkiviteli részvénytársaság Budaj est, Dalszínház-utca 10.

H. G. Hidalmás. Egyszerű nyilatkozat alapján is lehet. A szükséges nyomtatványok elküldése miatt melyeknek aláírását kérjük - intézkedtünk.

M. S. Pa.-Csibora. Beküldött két tárczáját nem közöljük. Az egyiket, melynek átdolgozását annak idején kértük, jóformán semmit sem változtatott, hanem csak újra leírta - a mi egyáltalán nem jelent átdolgozást; - ezt ez okból nem közölhetjük. A másik - a szerencsés bukás című - tárgyánál fogva nem közölhető, mert meséje éppen nem új s azt mások már évekkal ezelőtt szebben írták meg.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkárja. Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Advertisement for Gőzcséplők (Steam Engines) by the First Hungarian Agricultural Machinery Factory. Text includes: 'Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.', 'Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felviágosítással és tanácsal, árak és feltételek közlésevel szivesen és díjmentesen szolgál', 'ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR részvény-társulat', 'Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7.' Includes a small logo for 'Gőzcséplők'.

kérünk 300 frt

3 drb Ugy he muukát hegyein körülm sorvető

Tekint

Gedeon Haszná azért Gedeon előhánt külden

gépkrö

9 B Rak Ajá

A simontornyai uradalom tisztartósága.

Simontornya, 1895. április 8-án.

T. Umrath és Társa cég BUDAPEST.)*

Az itt levő, próbára rendelt kétvasu eke (ZFU) igényeinknek megfelelően, kérünk abból még öt darabot küldeni; számlánk ezen megrendeléssel összesen 300 frtot fog kitenni, melynek összegét a jövő hó elején kiegyenlítjük.

A SIMONTORNYAI URADALOM
TISZTARTÓSÁGA.

[Handwritten signature]

Magyar-Kályán (Erdély), 1895. május 23-án.

T. Umrath és Társa cégnek BUDAPEST.)*

Van szerencsém értesíteni Önöket, hogy a múlt év őszén vásárolt 3 drb 17-soros BD vetőgéppel minden tekintetben meg vagyok elégedve. Ugy hegynek fel, mint le és nagyon dültés oldalon oldalvást menve, kitűnő munkát végez. Két jó ökör viszi, én ugyan négygyel dolgoztattam, mert nagy hegyeim vannak. Teljes meglepedésemet különben eléggé bizonyítja azon körülmény, hogy az idén újlag rendeltem még két darab 17-soros hegyi sorvetőt, a melyeket már meg is kaptam.

[Handwritten signature]

Rohonczy Gedeon gazdasága, Török-Becse.

Tekintetes **Umrath és Társa** uraknak, gépgyárosok BUDAPESTEN.)*

Ezen év tavaszán vettem Önöknél próbára 6 Nagysága Rohonczy Gedeon ur törökbecsei gazdasága számára egy D10M jegyű Sack-féle ekét. Használatban ez a valódi nálunk levő Sack-ekékkel egészen egyenértékű; azért is ezen sorok vétele után legyenek szivesek, ugyanis 6 Nagysága Rohonczy Gedeon ur törökbecsei gazdaságának 6 drb ilyen D10M jegyű Sack-féle ekét előhántó nélkül, vasuttal mint teherárut, szállítási határidőbiztosítással azonnal küldeni.

Szives értesítésüket kérve, maradtam

[Handwritten signature]

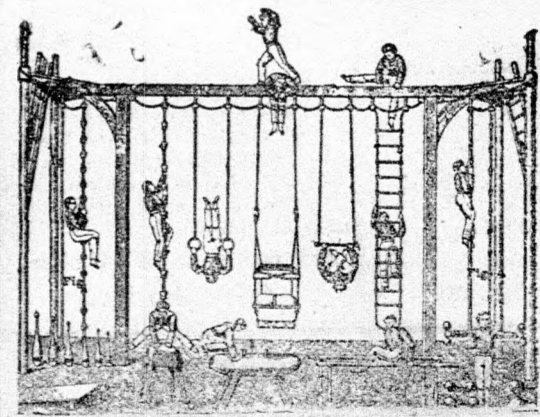
*) Árjegyzékkel és legutányosabb ajánlattal mindennemű gazdasági gépekről fenti cég készséggel szolgál.

**Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,**

ajánlja a

BLEIER ÉS WEISZ kötélgyári **BUDAPEST.**

Raktár és iroda: **Károly-körút 9.,** a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**
Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszáritó kötelek, lóhálók, kézitáskák stb. továbbá gazdasági

ezikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kendertömlők, hevederek, kender, kőcs stb. a legutányosabb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetnek.

H I Z Ó K.

Száritott tengeri moslók etetése mellett majdnem egy hónappal hamarabb készülnek el, a napi hizás pedig nagyobb mint valamenyi erőtakarmányetetésnél.

Fejős teheneknél pedig a tej minősége és mennyisége rendkívülien emelkedik. Ezen eredmények mérvadó és szakavatott nagybirtokosok által lettek constálva és szívesen szolgálunk ezen nyilatkozatok és egyéb használati utasítást tartalmazó ismertető füzetekkel ingyen és portómentesen. 3683

Központi iroda és raktár:

Sátori Miksa és Mór,

Telefon 51-03. IX., Dandár-utca 25. Telefon 51-03.

Szőlővessző.

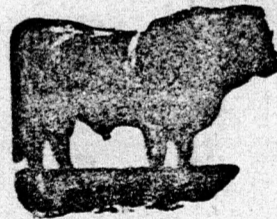
Immunis homokszőlő telepünkről a következő fajtisza, sima vesszők kerülnek eladásra:

Szőlő faj	drb szám	1000 drb ára frt	Szőlő faj	drb szám	1000 drb ára frt
1. Európai fajok.			b) Fehér és piros csemege fajok.		
<i>a) Vörösbor fajok.</i>			Precoce de Malingre...	7000	10
Kadarka	17000	4	Chasselas Blank	20000	8
Nagy turgundi	19000	5	" Rouge	9000	8
Kis	6000	4	" Royal	1500	10
Carbenet Frank	4000	5	" Hatif Bábó	1500	10
" Sauvignon	4000	5	Madeleine Angevine	19000	5
Oporto	10000	5	" Royal	5000	10
Kék keeskecsesü	3000	5	Muscatalexandriai Blank	9000	8
" frankos	6000	5	" Frontignon	1500	8
Merlott	6000	5	2. Amerikai fajok.		
Petite Bouchet	6000	5	Jork Madeira	6000	4
Lagrein	6000	4	Othello	3000	5

Fenti árak Tura vasutállomásra szállítva értendők. Csomagolásért csupán saját költségünk számíttatik fel. Megrendeléseknél a pénzösszeg egy harmada előre küldendő be, a többi utánvétetik. Megrendelések

Báró Schosberger Zsigmond
jóságigazgatóságához

TURA (Pestmegye) intézendők.

Angolhus- valamint gyapjas tenyész-kosok. Poland-China hasas koczák és malaczkok. Mecklenburgi malaczkok istállómban Külső Kerepesi-ut 1. megtekinthetők.

Teheneket szállítok:

Borzderes hegyi kis fajtát	175 frtjával
" közép	190
" nagy	220
Simmenthali nagy fajtát	500
" közép	350
Évesborjukat	190

PICK OSWALD

BUDAPEST, Külső Kerepesi-ut 1
(A keleti pályaudvarral szembe.)

WEISER J. C.

nagy-kanizsai mezőgazdasági gépgyár
egyedüli képviselősege és főraktára

DETRICH GYULA ekegyára

(Ezelőtt Gubiez-féle gépgyár)

BUDAPEST, V., Lipót-körút 30. szám

Ajánlja mindenben felülmúló egyetemes egyes és kétbarázdás aczélekeit, kitűnő boronáit, rőtörő hengereit és egyéb földmívelő eszközeit.

Általános kedveltségnek örvendő szabadalmazott „Perfecta”

MERITŐ-KORONGOS SORVETŐGÉPEIN

kívül legújabb „Zala-Drill” (szabadalmazott Simplex) könnyű sorvetőgépre felhívja a t. gazdaközönség b. figyelmét.

Az új „Zala-Drill” egy oly amerikai vetőszerkezettel bír, amely egyszerűség, kitűnő munka és tartósság, tekintetében az összes jelenleg letező gépeket határozottan felülmúlja.

Egyéb gazdasági gépek és eszközök nagy választékban.

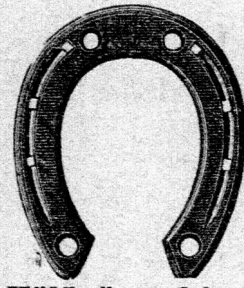
Sorvetőgépeim az általam feltalált felette czélszerűnek bizonyult kapacsuklyó-szerkezettel vannak ellátva.

Árjegyzéket szívesen küldünk bérmentve.

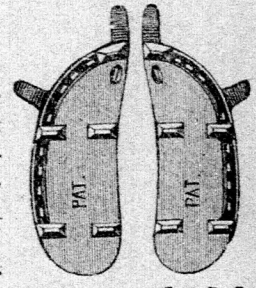
M. Hann's Söhne

cs. kir. udv. patkolási eszköz szállító

BÉCS, I. ker., Strauchgasse 2. szám.

Ajánlják nagy raktárukat minden patkolási cikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakferfiak által legjobban ajánlott patkóikat igazslovak és paripák ugyszintén ökrök vasalására.

Különösen kiemeljük ezégünknek legújabb szabadalmazott rudvasalásait és kengyelelt. 4875

A DÉLVIDÉKI FAJLÓTELEP

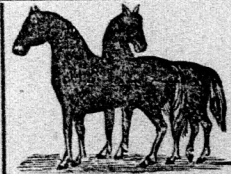
MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

LÓELADÁSI ÉS TUDAKOZÓ-IRODÁJA

TEMESVÁR, Józsefváros, Hunyady-út 11. szám,

ugy kereslet, valamint kínálat esetén a legkimerítőbb, gyors és pontos értesítéssel szolgál.

A megkereséshez, melyhez egy válaszbélyeg csatolandó, az eladandó, vagy vásárolni szándékolt lovak következő adatai kapcsolandók: szín, jegek, nem, kor, magasság, származás, hámos vagy háttas és a tulajdonos kimerítő czime. *Az igazgatóság.*

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

A „PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaságnál

a következő gazdasági szakmunkák olcsón beszerezhetők:

<p>A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.</p>	<p>A SOROS VETÉS és A SORBA VETŐ GÉPEK KEZELÉSE. IRTA: SZALAY JÁNOS, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei gazdasági egyesület titkára. Ára portómentes küldéssel 35 kr.</p>	<p>ÁLLATORVOSI BELGYÓGYÁSZAT. IRTA: Dr. HUTYRA FERENCZ, állatorvosi akadémiai nyilvános rendes, egyetemi magántanár. I. KÖTET: FERTŐZŐ BETEGSÉGEK. XII. 563 nagy 8° l. Ára bérmentes küldéssel 5 frt 70 kr.</p>	<p>Szavatosság az állatkereskedésben tekintettel a hazai joggyakorlatra. Irtá: Dr. Hutyra Ferencz. Ára portómentes küldéssel 90 krajczár.</p>	<p>„Egy év a méhesben” rövid gyakorlati utasítás modern méhes kezelésére. Irtá: Tuymér János. Ára 1 korona, portómentesen 55 kr.</p>
<p>Megjelenik minden évben! KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR és ÉVKÖNYV 1896. ÉVRE. Szerkesztik: RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN az orsz. magy. gazd. egyes. titkárjai. Ára 1 forint 50 krajczár, postadíj 10 krajczár.</p>	<p>A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv.-cikk alapján összeállított: I. Káté községi mező- és hegyőrök számára. Ára portómentes küldéssel 20 kr. II. Káté az uradalmi csószók számára. Ára portómentes küldéssel 20 kr. Összeállította: dr. BALKAY BÉLA. Mindkettő esinos zsebkönyv alakú kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.</p>	<p>A seprőczirok termelése. Irtá: SZALAY JÁNOS, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyei gazdasági egyesület titkára. A nagyméltóságú földm. miniszterium támogatásával kiadott mű. Ára portómentesen 90 kr.</p>	<p>A sertés javítása és hizlalása. Irtá: K. Ruffy Pál uradalmi főtiszt. Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr.</p>	<p>Paraszt-szociálizmus. E czimen jelent meg Rubinek Gyula az O. M. G. E. ügyvezető titkárjának nagy-érdeklő tanulmánymüve hazai szociális bajaink okairól, kezeléséről s azok orvoslásának módjairól. Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr.</p>

Megrendelések lapunk kiadóhivatalába, Budapest, Üllői-ut 25. szám intézendők.

„EXICCATOR“ Cs. és kir. udvari szállító. Szabadalmazott. Nincs többé házi gomba és faldedvesség. — Ismertető füzet ingyen. Iroda: **BÉCS, IV., Hauptstrasse 36. szám.**

KÖSZÉN Ostrai gyári-, dió-, koczka és darabos, 2-szer mosott ostrai **Henrik-aknai kovácsszén,** Porosz szalon szén, coaks, fűtésre és épületek szárítására legkitűnőbb minőségben, legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY köszön nagykereskedőnél Budapest, Arany János-utca 34. sz. a cs. kir. Hitelintézet köszön-osztályának vezérképviselte.

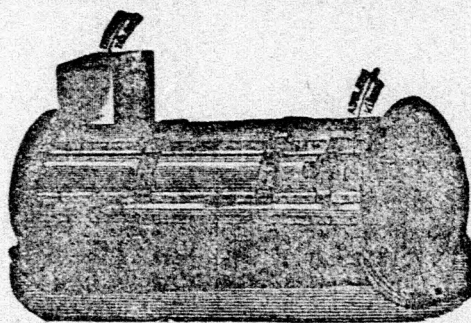
Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló, 4 kiló 1 piéhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 piéhszelenczében 3 frt. Kaucsokkal vegyítve kilónként 10 krral több. Vízmentes bőrkenőcs vadászeszmáknak.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINE PATA ÉS BŐRÁPOLÓSZER JUSTÉSTARSÁ BÉCZ XII/2

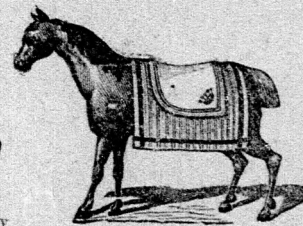
JUST & Co. Bécs, XII/2.

GRAEPEL HUGÓ szabadalm. lóhere-tokészülő készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készülék-nél. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban **GRAEPEL HUGÓ** gépgyárosnál Budapesten, V. Károly körút 46. sz. 2534

Egy szállítástól visszamarad 2000 db ugynevezett katonatiszti lótakarók, kissé homályos (nem eszén tisztán készült) szegély miatt felette olcsó áron

drb 2 frt 20 kréért, párja 4 frtéért (6 pár bérmentve) közvetlenül gazdáknak eladottnak. Ezen vastag, rendkívül tartós takarók, oly melegeget adnak, mint a bundák, setét szürkék, v. setét barnák kb. 195x145 cm. nagyok (tehát az egész lovat betakarják) s 3 széles színes csíkkal vannak ellátva. — Postán megirt megrendelések csak készletig, vagy utánvétellel eszéköl 5034t. **Albert Kohns** Commissions-Waarenhaus der vereinigten Wollwaarenfabrike WIEN, II. Taborstrasse 44. Csak néhányat a nagy számú utánrendelők közül: Hercegeg Schwarzenberg-féle gazdasági hivatal, Turrach Rován A., polgármester, Podkraj Levotek Ferencz, Cerne Albert vendéglője, Pettenau. Meg nem felelőért a pénz visszaadatik.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

<p>Kwizda-féle RESTITUTIONS-FLUID cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak. Egy palaczkkal forint 1.40 o. é.</p>	<p>Kwizda-féle KORNEUBURGI MARHA-TÁPPOR lovak, szarvasmarha és juhok számára. Ára egy dobozzal 70 kr, fél dobozzal 35 kr.</p>
<p>Kwizda-féle Blister, szürke, erős bedörzsöléshez 1 tégely 1 frt 25 kr. Fertőtlenítő por istállóknak, fél kiló 15 kr, 10 kiló 2 frt 40 kr. Epetinkura lovaknak, 1 üveg 1 frt 50 kr. Pataragasz, mesterséges pataszaru 1 rud 80 kr. Pata fénypor 1 frt 70 kr. Csánkópókkenőcs lovak s szarvasmarháknak, 1 tégely 1 frt. Moószappan háziállatoknak a 40 kr. 80 kr és 1 frt 60 kr. Sebbalzsam lovak és szarvasmarháknak, 1 palaczk 1 frt 25 kr.</p>	<p>Kwizda-féle Patakenőcs merev és törekeny pata oltalmazására, 1 doboz a 400 grm 1 frt 25 kr. Kresolin kenőcs, pata konserváló per, 1 szelence a fél kiló 1 frt 10 kr. Kresolin, javított Kresolin, Bockman K. H.-féle, legolcsóbb, oldatokban mérlegmentes desinfektáló szer, sümör, rüh, száj-és moslék sümör ellen. 25 kiló 16 frt, 10 kilós 7 frt, 5 kilós postacsomag bruttó 3 frt 50 kr. Próbapalaczk a 400 gramm 50 kr.</p>
<p>Kwizda-féle Kollika-labdaesok lovak és szarvasmarháknak, 1 karton 60 kr. Phisio hashajtó labdaesok lovaknak, 1 bádóg dobozzal 2 frt. Féreg-labdaesok lovaknak, 1 bádóg doboz 1 frt 60 kr, karton 60 kr. Baromfipor étrendi szer, mint eleség pótlék, 1 csomag 50 kr. Nyeregszappan a nyereg- és sziszerszám tisztítása és konserválásához. 1 szelence 1 frt o. ért.</p>	<p>Kwizda-féle Sertés-por a hizás elősegítésére s óvszerül. Kis doboz 60 kr, nagy doboz 1 frt 20 kr. 4256/V</p>

Kerületi gyógyszerész Kornenburgban Bécs mellett.

Naponta postai szétküldés a Kerületi gyógyszerter által Kornenburgban.

Lapunk
bekötési táblája
1 frt 36 kréért (portomentesen) kapható kiadóhivatalunkban.

Gép-sodrony-szövetek, czinkezett szűrős kerítés-sodrony.

Kerlek, erdősegek és vadparkok bekerítéséhez, egy szálón mindenféle sodrony szövetek, haromfű-nyarok, fűzcsinosokhoz, fűzvédő-, ablak- és rozsdaszövetek, homok- és kavics-szűrő, sodronyszövet, kapuk, sodronykétek mindenféle szerkezetben és vasszerkezetek általában szállit a legjutányosabban. Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és épület lakatos-műhely **Franz Schröckenfuchs** Waldhofen a. d. Ybbs. Bekerítések gépsodrony-szövettel nem kerülnek többre, mint jobb anyagból készült fakerítések, e mellett tartósak és minden térenek cianus urias jellegűeknek. Költségvétések ingyen és bérmentve. 5935

Gróf Nádasdy Ferencz ur, agárdi gazdaságában, folyó évi december hó 16-án, délelőtt 10 órakor, 4 darab fiatal tehén, 14 darab 1/2-2 éves üsző és 10 darab 1/2-2 éves bika, — mind telivér simmenthali, — fog

nyilvános árverésen eladatni.

Agárd déli vasuti megállóhely, hova Fehérvár felől reggel 7 órakor, Budapest felől reggel 9 órakor lehet megérkezni. Kocsik várni fognak. Lepsény, 1895. November 25.

Lintner, tisztartó.

Édes turót
minden mennyiségben vásárol az **Első magyar pogácsasajt-gyár** Pécssett. 5139

Fairbanks mérlegek

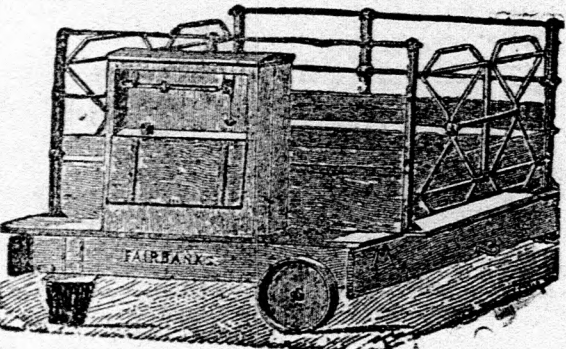
a legtokéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-, és raktári mérlegeinket

ezélszerű és a célnak megfelelő szerkezetük-nél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek áráinál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. —

Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, ezimzendők. Arjegyzekekkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

5005
FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság,
BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váci-ut 156.

Szőlővessző eladás.

Immunis homokszőlő-telepeinkről a következő fajtiszta, teljesen kiérett és egészséges **sima vesszők**, valamint **1 és 2 éves gyökeres vesszők** lesznek eladók.

I. Nyársapáti „Margit”-telepünkről.

Vasuti állomás: Nagy-Körös.

	S i m a		Gyökeres	
	darab	ezre frt	drb	ezre frt
Alicante Bouschet	80000	6	10000	12
Cabernet	80000	4	—	—
Kadarka	20000	4	—	—
Kékfrankos	10000	4	—	—
Merlot	30000	4	3000	8
Oporto	20000	4	—	—
St.-Laurent	20000	4	3000	8
Ezerjő	250000	4	—	—
Hosszynyelű	20000	4	—	—
Kövidinka	350000	4	20000	8
Mézesfehér	20000	4	—	—
Olasz Rizling	250000	4	6000	8
Zöld Sylváni	50000	4	—	—
Szlankamenka	100000	4	—	—
Chasselas fehér	250000	6	—	—
piros	50000	12	—	—
Madeleine Angevine	10000	6	1000	12

II. Izsáki „Anna”-telepünkről.

Vasuti állomás: Fülöpszállás.

	S i m a		Gyökeres	
	darab	ezre frt	drb	ezre frt
Alicante Bouschet	25000	6	6000	12
Aramon	20000	6	—	—
Carignan	15000	6	4000	12
Kadarka	30000	4	—	—
Kékfrankos	5000	4	—	—
Merlot	5000	4	—	—
St.-Laurent	5000	4	—	—
Furmint	5000	6	—	—
Kövidinka	100000	4	—	—
Mézesfehér	20000	4	—	—
Olasz Rizling	200000	4	10000	8
Piros Veltelini	5000	4	—	—
Szlankamenka	5000	4	—	—
Chasselas fehér	15000	6	2000	12
piros	5000	12	1000	15

Az árakban a csomagolás és a vasuti állomáshoz való szállítás befoglaltatik; a szállítás történhetik ősszel vagy pedig homokban elvermelt vesszőkből tavasszal.

Megrendeléseknél kérjük, sziveskedjék az érték felét hozzánk beküldeni, a maradványt a küldemény-nyel utánvesszük.

Oppenheim E. és H.

Budapest, V., Nádor-utca 8. sz.

Megjelent

Köztelek Zsebnaptár

„Köztelek Évkönyv” 1896-ik évre.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkárjai.

Az Évkönyv a tavalyinál sokkal nagyobb terjedelemben, körülbelül **30.000** gazda pontos czimével jelenik meg.

A két könyv előfizetési ára 1 frt 50 kr. Postadíj 10 kr. Bolti ára 2 frt.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25 (Köztelek).

84422.
1895. szhoz

Gabona eladási hirdetemény.

A bábolnai, kisbéri és mezőhegyesi magy. kir. állami ménesbirtokokon körülbelül 28.500 q. őszi buza és 1000 q. tavaszi árpa kerül

folyó évi december hó 2-án

zárt ajánlati tárgyalás útján eladásra.

Az eladásra kijelölt gabonahalmok az illető ménesbirtokok magtáraiban, a minták, valamint a részletes eladási föltételek pedig úgy a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál, mint az illető ménesbirtokok igazgatóságainál tekinthetők meg.

Budapest, 1895. évi november hó 6-án.

Földmivvelésügyi magy. kir. miniszter.

Szőlővesszőt

őszi és tavaszi szállításra, eladásra ajánlok Madlain, passatuti, muskát lunel, piros és fehér Chassellás sima, és utóbbi fajú egy éves gyökeres, csomagolva és állomáshoz szállítva előbbinek 6, utóbbinak 10 frtért ezrét. Szives megkereséseket mielőbb kér **MEISTER DAVID ÉR-Semjén** (Biharmegye.)

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár részv.-társaság Budapest

készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsiakat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai:

B) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, záróművek, hengerek és ágyugolyókhoz.

Hengerszék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra széléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.

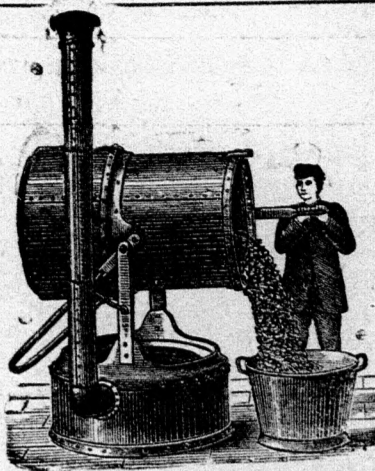
Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kancsolások, rotációs dynamométerek. Aczélöntés.

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.

gazdasági gépgyár Mosonban.

Ajánl a bekövetkező idényre gyorsmüködésű **takarmány-fülesztőket** (Ventzki szabadalma szerint), **szecskavágókat**, és **repavágókat** minden nagyságban, **darálókat**, **tengeri morzsolókat**, **burgonya zúzókat** stb.

UJ!

Czirokéséplő és vágógépek.

UJ!

Teljes takarmánykamrák berendezése! Tervezetek ingyen.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57a.

A m. kir. állami bikanevelő-telep gazdaságában Torda (Erdély) posta és vasúti állomás

f. 1895. év december 3-án délelőtt 9 órakor

kezdődő nyílt árverésen, kész fizetés és azonnal való szállítás feltétele mellett a következő termények kerülnek eladásra:

Búza őszi mintegy 185 mm.

Rozs „ „ 105 „

Zab „ „ 150 „

Bükköny tav. „ 75 „

Lóhere mag „ 90 „

Árverezők bánatpénzül 665 frtot, illetőleg az egyes termények értékének 10%-át teszik le az árverés megkezdése előtt.

Mintákkal és felvilágosítással készséggel szolgál Torda (Erdély)

a bikanevelő-telep felügyelősége.

A szentegáti uradalomba 1896. évre különféle, de leginkább czukorrépa munkára

150

munkás kerestetik

még pedig május hó 1-től október 31-ig.

Vállalkozók, kik vagyoni állapotuknál fogva biztosítékot nyújtani képesek ajánlatukat küldjék

a szentegáti urad. számtartói hivatalához,

Szentegátra, u. p. Denesháza. (Baranyamegye.)

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent:

TAKARMÁNYOZÁSTAN, 24 ny. iv, írták *Cselkó István* és dr. *Kosztány Tamás* m.-óvári gazd. akad. tanárai.

TALAJISMERET, 12 ny. iv, írta *Cserhúti Sándor* m.-óvári gazd. akad. tanár stb.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET KÉZIKÖNYVE, 24 ny. iv, írta *Domokos Kálmán*, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója.

SZIKES TALAJOK kezelése és javítása. *Hilgard E. W.* után írta *Treitz Péter* és 3 melléklet. *Kvassay Jenő* min. tanácsos, a kultur mérnökség főnökétől, *Landau Lajos* kult. mérnök-től, s a **nagylaki öntözött sziktelep** *Tomka Emil* kultur főmérnöktől.

Előfizethetni 3 éves ciklusra fűzött példányokra évi 5 frral, kötött példányokra 6 frr 70 krral.

Egyes példányokban: a **Takarmányozástan**: 3 frr; **Talajismeret**: 2 frr; **Gazd. építészet**: 3 frr; **Szikes talajok**: 1 forint.

Az előfizetéssel több könyv megrendelésénél 36 kr., egy könyvnél 10 kr. postadíj is beküldendő az O. M. G. E. pénztárába BUDAPEST, Köztelek. 3938

Az O. M. G. E. kladóhivatalánál megrendelhetők: 1895. évi előadások külön füzetekben.

A SZŐLŐOJTIVÁNYOK METSZÉSÉRŐL, különös tekintettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irta: *Engelbrecht Károly*. Ára 50 kr.

A GAZDASÁGI SZESZGYÁR ÜZEMÉNEK ELLEN-ORZÉSE. Irta: *Dr. Szilágyi Gyula*. Ára 20 kr.

LÓTENYÉSZTÉSÜNK EMELÉSÉRŐL. Irta: *Luczenbacher Miklós*. Ára 30 kr.

A KENDERTERMELÉS ÉS ÁZTATÁS. Irta: *Sierbán János*. Ára 30 kr.

UJABB TAPASZTALATOK A TRÁGYÁZÁS KÖRÉBŐL. Irta: *Cserhúti Sándor*. Ára 30 kr.

UTMUTATÁS A KOMLÓTELEPÍTÉSRE. Irta: *Imrech Lajos*. Ára 30 kr.

A HAZAI ÖNTÖZÉSEK MAI ÁLLÁSÁKÓL. Irta: *Kvassay Jenő*. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

1894. évről.

Tartalma: 1. Cserhúti Sándor. A kultúr- és növényfélések megvilágítása. 2. Szabó Ferencz. Események a mezőgazdasági könyvtárról. 3. Baross Károly. A mezőgazdasági politikáról. 4. Sierbán János. Takarmányok konzerválása. 5. Pirkner János. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése. 6. Deák Tamás. A szőlőoltás és a szőlőoltványokkal való tenyésztés. 7. Dr. Rácz István. A baromflak fertőző betegségeiről és az ellenük való védekezés. 8. Dr. Hutya Ferencz. A szarvas marhák gümőkórja.

Ára 50 kr.

VETŐMAGVAK TERMELESE ÉS KEZELÉSE.

Irta: *Hirsch Alfréd*. — Ára 50 kr.

AZ ÁLLATOK ÁTÖRÖKLŐ BETEGSÉGEI ÉS HIBÁI.

Irta: *Tátray János*. — Ára 20 kr.

„GAZDASÁGTÖRTENELMI SZEMLE“.

1894. évfolyam. — Ára kötve 3 frr. 3939

Általános állattenyésztéstan.

Irta: **TORMAY BÉLA**, miniszteri tanácsos.

2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint.

Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Viteldijvisszatérítés az O. M. G. E. útján.

Ama több oldalról a gazdák köréből felmerült panasz folytán, hogy a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számítottak, mint a mennyi a küldemények útján tényleg jár s a vitelbértöbblet visszatérítése körüli eljárást a legtöbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület kebelében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszabási kérdésben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak.

Kérjük tehát azon gazdatársainkat, kik a díjszámítás helyességéről meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküldeni sziveskedjenek.

Ha az utanszámítás csakugyan díjtöbbletet tüntet ki, úgy a beküldőnek egy meghatalmazást kell kitöltenie, melynek alapján a díjszámítási iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjtöbbletet 20% eljárási költség levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye a díjvisszatérítéstől számított egy éven belül elévül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek.)

Árak: nagyban wagon-rakományként ab Leopoldshall-Strassfurt, ömlesztett állapotban 106 frr, zsákban szállítva 130 frr. A vasutiszállítási-költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130-140 frr között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt ab „Budapesti közraktárak“ egyesületi tagok részére 2 frr 80 kr., nem tagoknak 3 frr.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

KIADJA AZ ORSZÁGOS TÖRZSKÖNYVELŐ BIZOTTSÁG.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvi rovatlapok tekintet: bírók számára 5 kr., tohenek számára 4 kr., hágtások és borjazások jegysége 3 kr.

Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

Az államilag engedélyezett

MAGYAR

OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

HEINTZE Károly, Budapest, Szervita-tér 3-ik szám.

Vidéki megrendelők sziveskedjenek postadíjért 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért és a sorsolási tudósítóért 20 fillért küldeni. Hogy a tisztelt közönségnek különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásai legyenek, öt vagy ennél több sorsjegy bevásárlásoknál egy mástól teljesen eltérő számú sorsjegyeket állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti eredeti árakon.

Sürgőnycim: **Lottoheintze, Budapest.**

Nagy nyeremény huzás 1895. december 6-14-ig.

21,499 pénznyeremény

4 Millió 332,000 korona

összértékben.

EGY MILLIÓ korona.

Megjutási-sorsjegyek árai: 1 egész 20 frr, 1 tized 2 frr, 1 huszad 1 frr. Vétel-sorsjegyek: 1 egész 40 frr, 1 fél 20 frr, 1 tized 4 frr, 1 huszad 2 frr.

Ajánl és utánvétellel szétküld

főelárusító

Budapest, Szervita-tér 3-ik szám.

Vidéki megrendelők sziveskedjenek postadíjért 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért és a sorsolási tudósítóért 20 fillért küldeni. Hogy a tisztelt közönségnek különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásai legyenek, öt vagy ennél több sorsjegy bevásárlásoknál egy mástól teljesen eltérő számú sorsjegyeket állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti eredeti árakon.

Sürgőnycim: **Lottoheintze, Budapest.**

Hirdetésár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlése-nél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom teremtésel, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Gazdatiszt ki gazdasági akadémiát végzett, egy nagyobb birtok önálló vezetésére kellő gyakorlattal bír, 1896. évi január hó 1-re felvételt k. Ajánlatok bizonyítványok másolatával Jelenzöky Béla tisztartóságához Temesvára küldendők. 5138

Nőtlen képzett segédtsit több évi gyakorlattal, ki a magyar és német nyelvet teljesen bírja azonnal felvétetik. Évi 240 forint fizetés és teljes ellátás. Kuzmineczki bér gazdaság u. p. Rasinja 5165

Gépész-kovács, ki úgy a cséplőgép kezelésben mint a lovaslásban is teljesen jártas, jan. 1-től alkalmazást nyer. Czim a kiadóhivatalban. 5156

Ispánnak, nőtlen, több évi gyakorlattal bíró fiatal ember, 1895. január elsején leendő belépésre kerestetik Czim a kiadóhivatalban 5158

Összes gazdasági nyári munkákra felvidéki munkások kerestetnek; községek, vállalkozók közlése vagy ezek ajánlkozása kéretik „B” jegy alatt kiadóhivatalban. 5163

Nőtlen, izraelita fiatal ember, ki könyvvezetéshez ért, nagyobb gazdaságba január elsejére kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 5162

Állást keresők.

Felkértenek mindazok, kik valamely jellegű hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mellékeljenek, mert a kiadóhivatal ezért felelősséget nem vállalhat.

Kereskedelmileg képzett gazdasági könyvelő, tart. hadnagy, a malomüzletben s gazdaságvezetésben jártas, nagyobb uradalomban vagy központi igazgatósgál alkalmazást keres. Ajánlatok „Szak-képzés” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5130

Állást keres február 1-i belépésre egy a rizstermelésben, valamint a gazdaság minden ágazatában és a gazdasági könyvvelésben teljes jártassággal bíró nő, izr. vallású 33 éves gazdatiszt. Szives megkeresések „15 évi kintartás” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5132

Gazdasági irnoknak vagy kulesárnak ajánlkozók 4 évi gyakorlattal bíró 20 éves fiatal ember azonnali vagy újra való belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 5137

Állást keres január elsejére, esetleg későbbi belépésre is, földmives iskolát jelesen végzett, 1 1/2 évi gyakorlattal bíró fiatal ember. Jelenleg 2500 holdas birtokon mint ispán ideiglenesen van alkalmazva. Szives megkeresések Nagy-Dorogh (Tolnám.) posterestante kéretnek. 5147

400 korona tiszteletdíj diszkrétio biztosítása mellett annak, ki egy állást újévkorváltotatniszándékozó a legjobb ajánlatokkal rendelkező, középkorú uradalmi intéző tisztnak árvizmentes vidéken, főúri uradalomban, önálló hatáskörrel állandó állást szerz. Czim a kiadóhivatalban. 5149

Állást keres egy földmives iskolát jó sikerrel végzett fiatal ember, ki a magyar, német és tót nyelveket bírja és a katonaság alól föl van mentve; az állást esetleg rögtön el is foglalhatja legszerényebb feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalnál. K. G. jelige alatt. 5126

Egy izr. nőtlen fiatal ember, ki már nagyobb gazdaságban alkalmazva volt, katonai kötelességének eleget tett, jó írással bír, nagyobb bér gazdaságban mint kulesár alkalmazást nyer. Ajánlatok bizonyítványokkal, melyek vi szá nem küldetnek, Goldmann és Engel céghez Klein Aladár urnak Budapest, Károlykörút 11. intézendők. Kiszolgált katonák előnyben részesülnek. 5125

Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 5-6000 holdas birtokon működött, 48 éves, nős gazdatiszt. Czime a kiadóhivatalban. 5159

Állást keres földmives iskolát jeles sikerrel végzett, ref. vallású 31 éves munkás és rendszerítő egyén, ki már 5 év óta nagyobb gazdaságokban volt alkalmazva, melyről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, jelenleg egy somogy megyei nagy gazdaságban van alkalmazásban mint ispán, e mellett, és gyakorlatilag jártas úgy a kül- mint a belterjes gazdaságok ok-szerű vezetésben, megfelelő állást keres, melyet szerény fizetés mellett el-foglalhat 1896. január 10-től bármikor, fizetését csakis szorgalma és szak-képzettsége által törekszik felemelni. Szives megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek, „H” jegy alatt. 5160

Kolozsmonostoron végzett, jó bizonyítványokkal rendelkező fiatal gazdatiszt, ki egy nagyobb erdélyi gazdaságot négy évig önállóan vezetett, mellobbi belépésre megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5142

Okl. gépész- és kovács több éven át nagyobb uradalmi helyeken voltam, mellobbi jó bizonyítványaim vannak, úgy a cséplő, mint az összes gazdasági gépek kezelését tökéletesen értem, a lovaslásban is kiváló jártassággal bírok, mint uradalmi gépész- és kovács keresek állandó alkalmazás. Czim a kiadóhivatalba. 5133

Jó bizonyítványokkal rendelkező 27 éves nőtlen izr. gazdász, kinek 10 évi praxisa van, melyből 2 évet mint kezelőtsit töltött, január 1-re ispáni állást keres szerény igényekkel. Szives megkeresések „Somogyi” czimben a kiadóhivatalba kéretnek. 5152

Vinczelléri állást keres egy szakképzett, katonai kötelességének eleget tett fiatal ember, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik és teljesen bírja a magyar, német és tót nyelvet. A gazdasági teendőiben is teljesen jártas. Czim a kiadóhivatalban. 5164

Állatok.

Méltóságos báró Wessely Miklós ur kékesi birtokán 180 darab, 85 kiló nehéz paronkint, malacz eladó, értekezhetni sürgöny és levélben Karácsony Sándor intézővel. Sürgöny és postaállomás helyben. 5124

Eladó lovak.

Két drb idősbb lipiczai kanca. — Igen jó kocsi s tenyész lovak. — Áruk 300 frt Két drb két és 3/4 éves erős murakői kanca. — Áruk 500 frt Két drb éves 143 ctmr magas ponny. — 200 frt Bertram angol félvér esődör 3 éves, bronzsárga. 300 frt Czim a kiadóhivatalban. 5148

105 drb fedésre 2 éves kocza sertés, mely 1896. január hó elején először fiadzik és 18 drb 2 éves kan sertés eladó.

ugyanott 10 drb 5 és 6 éves szám feletti simentháli félvér ellős tehék, telivér simentháli bikától folytatva és rövid idő keretén leellenek eladó Tudakozódhatók a köztelek kiadóhivatalában. 5161

Egy 4 éves, 176 magas, igen erős sötét pej, brabanti tenyészmén van alulirotnál eladásra föl-állítva. Somogyi Gyula Pallin (Zalamegye) 5145

Vegyések.

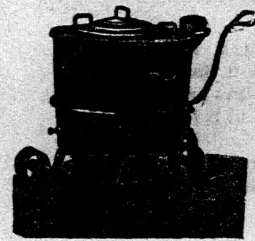
Eladó 100.000 drb. egy-éves igen erős Kajszi-baraczk csemete. Ára 1000-enkint tíz forint, kívánatra mintaküldeményt küld. Horváth István, Örkény. 5098

Tolnamegye termékeny vidékén vasutállomástól 15 kilométerre cirka 120 hold, egytagban fekvő nemesi birtok, husz holdas be-sőségben hét szobás lakással 1896. évi október hó 1-től bétheadó. esetleg szabadkézbe-eladó. Czim a kiadóhivatalnál. 5140

Arankamentes vörös heremagot 46 frtért, Innthali tehenet 140 frtért, fiatal hasas, 12 darabot, sima szőlővesszőt csomogolva, immuni 4-szer permetezett, 25% előleggel, kadarka 3 forint, mézesfehér, szlankamenka olaszrizling, vörösdinka 4 frt, fehér ropogós, chaselas 7 frt, piros 10 frtért ezerét szállít 5105

Kovács János, Némethér, (Tolnamegye.)

Mayfarth Ph. és Társa kerekre szerelt takaréktűstjei főzésre, takarmány-surgonya-fűlésre, ruhamosásra, szappan-készítésre és zsír-olvasztásra, pék-, mészáros-, vegyipar- és különféle gazdasági és házi célokra, kevés fűtőanyagot igényelnek és bárhol könnyen felállítandó. 5088

Továbbá ajánljuk a legújabb szerkezettű takarmány-szuszka-vágókat, burgonyá- és répavágó-gépeket, darálókat és zúzókat, kukorica-morzsolókat, gabona-rostókat, trüöröket, szalma- és szna-sajtókat, cséplőgépeket és járgányokat.

Mayfarth Ph. és társa gazdasági gépgyára Bécs, II. Taborstrasse 76. Árjegyzéket és elismeréseket ingyen bérmentve. Képviselek és viszontárústók felvételnek.

A Somogy megyei gazdasági egyesület kaposvári szőlőtelepén Franciaországból 1894. év tavaszán importált teljesen fajtisztított

amerikai sima szőlővessző kapható.

1. Riparia portalis (Gloire de Montpellier) I. ezre 25 frt, II. 15 frt. 2. Rupestris Monticola I. ezre 30 frt, II. 20 frt. Az I. osztályu vesszők 6-10 mm. átmérjűek s ojtásra alkalmasak, a II. osztályu vesszők átmérője 3-5 mm. s új telepítésre való. A vesszők hossza 50 centiméter. Csomogolás czenkint 40 kr. Megrendéseknél az ár 25% -a előre beküldendő, a többi utánvétel. Tavasz szállításánál 30%-kal több számítatik. Fajtánkint 100 darabnál kevesebb nem adatik ki. A vesszők szét-küldése a levélhullás után történik. A vasuti és posta állomás pontosan megjelölendő. A „Somogy megyei gazdasági egyesület” tagjai és tagul belépett községek polgárai 30%, s más somogy megyei gazdák 20% árengedményben részesülnek. Megrendések alóli gazdasági egyesületi titkárhoz intézendők. 4991

Dr. Roboz Zoltán KAPOSVÁR (Somogy.)

Törlesztés kölcsön földbirtokokra.

Készít a vidéki birtokosok részére 10-20 év háti időre kölcsönös birtokosok részére felmondható kölcsön, pénztől az nem vonható fel. Csak egy kamattal 10% a törlesztés. Lebonnyolása 10 nap alatt. Semmi előleges költség.

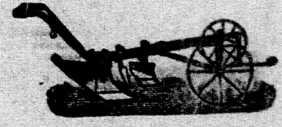
Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő czim: Tolnámegyei birtokosok, Budapest, 1895. Czim:

Ingatlan-és Jelszó-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 38.

Legnagyobb Ingatlan-és Jelszó-Forgalmi-Intézet a monarhiában, mely kintad-gok és legújabbított föld-birtokoknál ajánlatos van.

Gubicz-fele gépgyár

jelenleg DETRICH GYULA gépműhelye és ekegyára Budapest, Lipót-körút 30. szám

Ajánlja fa- és vasgerendelyes öntőt és kovácsolt vasfejtő egy- és többvasu ekéit; fa- és vastengelyes taligáit; fa- és vaskeretű különféle boronáit, hegereit, mélyítő- és porhanyító, valamint SACK-rendszerű ekéit. Mindennemű ekéhez tartalkrészeket, u. m.: ekeöntvényeket, kormány-lemeszeket, acél szántóvasakat. Ajánlja repá-melvelő eszközeit, u. m.: repakapákat, repakiemeleket és reparakodó villákat; repafejszékot, repaszéit-kampókat, legújanyosabb árákon.

Árjegyzék szivesen küldetik. 4779

A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete ajánlja a t. cz. föld-birtokos és bérlo uraknak állasközvetítő osztályánál bejelentett tagjai elhelyezésére. Az ez ügyben való felvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdészeti foglalkozók nyugdíjintézte. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági erdészeti és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelősb díjtételekkel, merit nem nyerészkedésre alakult vállalat. Kivánatra alapszabály díjtálkizattal és bővebb felvilágosítás-sal szolgál az iroda: Budapest, IX. kerület, Lónyay-utca 7. sz alatt.

„A Ló” „A Szarvasmarha”

szerkezete és belső szervei öt-öt szétvehető ábrával

Rövid szöveggel magyarázott rajzokban bemutatva. Mind két művet előbeszéd nélkül. 4934

Dr. NÁDASKAY BÉLA tanár látta el.

Bolti ára: egyenkint 2 forint.

Lapunk olvasói ezen műveket egyenkint 1 frt 50 krért bérmentve kapják.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Gőzekéket,
 út-i lokomotivokat, gőz út-i hengereket
 szállít a legtekélyesebb szerkezetben és a legmérsékel-
 tebb áron 4223

John Fowler és Tsa
 Budapest, Váci-körút 76. szám.

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR
KRAMER J.
 Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, trágyafűszert, lisztet, rom és egyéb különleges műtrágya-termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltek. — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája 4681

Budapest, V., Dorottya-utca 9.

Gőzekék
 utcai lokomotivok, gőzeséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekől. A gépek választásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction
 in Teschen in Schlesien, czímen. 2784

Freund A. és Fia
 cs. és kir. szab. nyereg-, szilj- és bőröndárúk gyára
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, szablak, lópokróczok, lónyíró ollók, utazó csuklékban, legjobb izlési kivitelben jutányos áron. Előírások nyeregyszerelékek tónyleges a tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb áron. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A tisztelt gazdaközönség figyelmébe
 ajánljuk, hogy a szalámigyártás ideje alatt nagy mennyiségben vásárlunk szalámi gyártásra alkalmas kellen kizolgozott

sertéshust
 mindenkor a legmagasabb napi-áron. A hus feldolgozására és minden egyébre nézve szöbelileg vagy írásbelileg szívesen nyújtunk felvilágosítást. Továbbá van szerenesénk tudatni, hogy a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter ur magas engedélye alapján a gyártási idény alatt az ország egész területéről, tehát a sertésvészszel, orbánczezal, vagy száj- és körömfájással fertőzött és e miatt zár alá vetett vidékekről is hozhatunk, egészséges hizott nehéz sertéseket czímünkön a Budapest—ferenczvárosi pályaudvarra. Ennélfogva

elő sertéseket
 is vásárlunk és pedig, öreg, nehéz páronként cirka 400 kg.-os és nehezebbeket. Végül ajánljuk zsirt és szalámit a legolcsóbb napi áron.

Sürgöncyzim:
 Herz Ármín fiai
 Budapest, IX., Soroksári-ut 16—18—20.
 Szalámigyár, zsiradékok nagyban.

Mindenütt legmagasabb díjakkal kitüntetve.

FISCHER és HEIDLBERG
 vegyészeti gyár
 Budapeston. Iroda: Arany János-utca 25.

Karbolineum dióbarna fatelítő szer, melynek használata által mindennemű fa elpusztíthatlan tartósságot nyer és annak fajai száj- és körömfájás ellen, valamint orvosi és házi célokra leghathatósabb fertőtlenítő szer mindenféle színben zsindeletetők, bádóg, vas- és fatárgyak mázolására.

Creolinum olcsó, tartós és tűzbiztos fedési anyag gazdasági épületek számára.

Kátrányfestékek sok évi jótállással.

Kőfedellemez sok évi jótállással.

Faczementtetők sok évi jótállással.

Árjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve.

ELADÓ

Szemere Józsefnél, Fisser-pusztán, u. p. S.-A.-Ujhely, Zemplén-megye, a következő vevők:

1. Fajtiszta Riparia portalis, sima vessző, I. osztályu ojtásra alkalmas 1000 drb	frt 20.—
II. osztályu ültetésre való 1000 drb	" 12.—
2. Ültetésre alkalmas és mint oltóanyag használható Furmint vessző 1000	" 10.—
3. Néhány száz darab ültetni való egy éves diófa csemete drbja ára 20 kr. 100 darab	" 18.—
4. Néhány száz mandula csemete drbja á 20 kr. 100 drb	" 18.—

A szőlők háromszor vannak permetezve.

Szemere József.

MELOCCO PÉTER Budapest,
 római-velencei márványmozaiklap- és cémentáru-gyáros, betonépítő vállalkozó.

Elvállal mindenféle betonéptkezést, gépalapozásokat, medenczéket, gerendaboltozásokat, betonburkolatokat, csatornázást, hid- és szilipéptést portlandcément csömöszölt betonból; — mindent a legjutányosabb áron és legrövidebb idő alatt épít. Szállít egyszerű és dessinírozott márványmozaik-lapokat, épp úgy 10—100 cm. átmérős kiváló horderejű cémentbetoncsöveket, csözsílepeket, csatornák, vízvezetékek s víz-viztelenítések és más hasonló czélokra; 4 és 9 réti mozaik-lapokat

la keramit, továbbá műkőlapokat és faszlakat, mely istálló-padlózatnak a legolcsóbb és legcélszerűbb. — Költségelőirányzatok és árjegyzékek ingyen és bérmentve. 4423

Gyár és központi iroda: VI. kerület, Dévay-utca 21. szám alatt.

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. fensége udv. szállítója magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**

Fő-üzlet: **ANDRÁSSY-UT 23-İK SZÁM.** Fiók-üzlet: **KORONAHERCZEG-UTCZA 18.**

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, Üllői-ut 25 (Köztelek).

Az orszá
 Egész év
 AZ ON
 Az Orszá
 irodalm
 1895. de
 tartat
 Fótár
 1. A
 2. G
 3. G
 4. K
 A földm
 és a m
 évi decz
 d. u. 3 ó
 Fótár
 1. A
 2. K
 gazd. tan
 roktermel
 rokmagcs
 3. B
 4. A
 A m
 merült fe
 szőlőket a
 a permete
 naszok m
 sitott min
 Ma
 Kitér
 Gépo
 Köté
 Perm
 Műtr
 Épít
 Alla